

 Poštšina plačana v gotovini.

Curlrh, 31. avgusta. Borza: Boograd
Pariz 24.20, London 25.065, Newyork
Milan 19.40, Praga 15.30, Du-
007275.
Tret, 31. avgusta. Predborza: Beo-
7.30 — 47.50, Pariz 124.75—125, Lon-
9.10—129.25, Newyork 26.50—26.60,
78.75—79, Curlrh 515—518, Dunaj
-0.9375

Ob priliki Ljubljanskega velesejma
posetite trdnjo
L. Premelč, Ljubljana, Dalmatinova 3.
Specijalna veletrgovina svilenih in volnenih robcev, šerp in modnega blaga.

Iz svetovne politike

Socialisti napram evropskemu miru.

Na mednarodnem socialističnem kongresu v Marseillesu se je živahno razpravljalo o problemih evropskega mira. Anglež Buxton, ki je bil član MacDonaldove vlade, je izjavil, da je garancijski pakt vojaška nevarnost, naperjena je proti Rusiji in lahko razdeli Evropo v dve bojišči. Angleška delegacija zahteva, da naj se oživi ženevski protokol, ki naj se revidira in razširi, pa bo mogoč prinašati velike koristi. Nemški delegat Hilferding je izrekel mnenje, da je stara oblika socializma, odgovoriti na vojno s štrajkom, že padla. Novi časi zahtevajo nova sredstva in novo sredstvo je lahko Društvo narodov, v katero naj vstopi Nemčija s pravicami, kakor jih imajo drugi narodi. Hilferding je nadalje zahteval vstop Rusije in Zedinjenih držav v Društvo narodov. Glede te institucije mora socialistična internacionala slediti politiki, ki se naslanja na nastopne formule: varnost, razsodišče in razoroževanje. Naša kritika nad Društvom narodov ni naperjena proti misli zveze narodov, marveč samo proti nekaterim njegovim dejanjem iz preteklosti. Leon Blum je izjavil, da danes ne gre več za to, da se združujejo že zvezane sile, marveč gre za ustvaritev pakta, kateremu bi na temelju enakosti pristopila tudi Nemčija. Vojna je prelozila težnje sveta izven Evrope. Ker boljševiška propaganda ni mogla prodrati v proletarijat zapadnih dežel, se je obrnila proti vzhodu, da vzbudi tam fanatičen nacionalizem in spravi na dan verske in plemenske boje. Ameriški delegat Hilloquist je govoril o mirovnem problemu, ki se brez sopolnosti Zedinjenih držav ne da rešiti. Socialistične stranke so vedno protestirale proti vojni in so se vedno zavemale za takojšnji mir, toda socialistično gibanje je preslabo in stranke nimajo dosti jasne razgleda o nevarnosti imperijalizma. Socialistična internacionala mora ameriške socialiste navezati nase in Ameriko pridobiti za člana Društva narodov. Ako ne pristopita Amerika in Rusija k Društvu narodov, je tako, kakor da takega društva ni.

Kaj je z ustanovitvijo jugoslovsko-češkoslov. lige v Celju?

Pišajo nam: »Pred meseci so na sestanku ljubljanske in mariborske lige v Celju celjski narodnjaki prevzeli nalogo, da osnujejo v najkrajšem času slično organizacijo tudi v Celju. Pričakovali smo, da bodo priprave za to ustanovitev od kongresa v Rogasčji Slatini dne 2. avgusta končane in da se bodo tega kongresa udeležili že zastopniki tretje lige v Sloveniji. Toda te nade se niso izpolnile. O kakšnih pripravah za ustanovitev lige v Celju ni nobene vesti. Zdi se, kakor da bi bila vsa stvar zaspala. Ne moremo verjeti, da bi bilo v Celju tako malo res slovensko orientiranih ljudi, da bi se ne mogla ondi poklicati v življenje organizacija, ki nima drugega namena, kakor praktično služiti ideji slovenske vzajemnosti.

— Slovenska inteligenca je bila svoje dni z vsem srcem udana slovenski ideji in slovensko-češka bratska vzajemnost je baš med njo imela najbolj vnete pristaje! Ali so se tudi v tem oziru razmere spremenile? Ali sta po vojni slovenska misel in delo za slovensko vzajemnost, kateremu delu se moramo baš Slovenci v nemali meri zahvaljevati, da smo danes svobodni, postala za nas že brezpredmetna in odveč? Težko nam, ako med nami res preva-

dujejo že taki nazori! — K temu dopisu bi pripomnili: Stvari pač ne smete jemati z naitragičnejše strani. Kar se je doslej zamudilo, se lahko še popravi. Gospode, ki so prevzeli nalogo, da poskrbe za ustanovitev lige, poznamo kot moške, na katere se lahko zanašamo. Poleti ni čas za tako delo, jesen pa nam donese, o tem smo uverjeni, tudi mlado Ligo v Celju!

Stockholmske resolucije.

Posebna komisija je predložila cerkveni konferenci, ki se vrši v Stockholmu, pet resolucij. Vojna kot sredstvo za reševanje mednarodnih sporov, zlasti vojna, nastala z zavratnostjo in v zvezi z nasilstvom, je nezdržljiva z nazor in ravnanjem Kristove cerkve. Dolžnost cerkve je, da uveljavi svojo svojo težo in ves svoj vpliv v smeri k bratski organizaciji med narodi. Ne dotika pa se resolucija vsakemu narodu dovoljene pravice do lastne obrambe proti napadom ali zatiranju. Cerkev smatra za sedanjo službeno organizacijo v svrhu vzpostavitve mednarodnega sporazuma Društva narodov in priporoča isto z povdarnostjo kristjanom v nadi, da bo moglo s pomožnostjo število svojih članov in narastka svojega moralnega vpliva razvijati praktično učinkovanje. Cerkev smatra za mednarodno vsem državam pristojno obveznost, varovati pravice narodnih, verskih in plemenskih manjšin. V teh manjšinah vidite v stiski, ki so potrebni sočutne pomoči in naglašja, da ima cerkev sama obveznost, da nastopa za v svojih deželah se nahajajoče manjšine kot zaščitnica in braniteljica. Cerkev se zavzema za stalno mednarodno razsodišče, kateremu naj se izročajo vsi spori, ki bi sicer lahko vodili do vojne. Z enako odločnostjo se bori cerkev za splošno razoroževanje.

Varnostno vprašanje.

»Tägliche Rundschau«, ki je Stresmanov organ, piše glede francoskega odgovora na nemško noto nastopno: Francoski odgovor se peča s tremi v nemški noti omenjenimi točkami (razsodišče, vstop Nemčije v Društvo narodov in razmerje varnostnega pakta napram obstoječim pogodbam) obširno in naglašja, da bi nadaljnje izmenjavanje not ne vodilo do željenega cilja, ne vsebuje pa nikakih določenih predlogov za pogajanja. »Vossische Zeitung«, da stoji državni kabinet v zmanjšanem političnem vprašanju pred odločitvijo, ali misli, da je bilo že dovolj not in ali je pot do konference za varnostni sporazum pripravljena? V poučenih krogih so mnenja, da ni nobene ovire več za tako konferenco. Nemški nacionalci so objavili resolucijo svoje deželne zveze, ki pravi odločno, da ne bo sprejel varnostni pakt; za to poskrbe že nemškonacionalni ministri in poslanci. Organ centruma »Germania«, izjavlja k temu, da redi državni kancelar Luther na svojih prsih dvojitelno strupeno kačo. S priobčitvijo nemškonacionalne resolucije se vstvarja nova nevarnost.

»Münchener Neueste Nachrichten« so s francoskim odgovorom na nemško noto skrajno nezadovoljne. Pravijo, da se Francija nikakor ne premakne s svojega intrinzičnega stališča. Briand dobro ve, da se Nemčija poniža in ostane brez svoje volje, kakor hitro bo pripadala Društvu narodov. Z nobeno besedo se ne priznava žrtve s strani Nemčije, ako opušča prostovoljno na zapadu velike ljudske in deželne dele, to so žrtve, ki jih ne sme storiti noben narod, ki ima še voljo do življenja. Francoski ministrski predsednik ponavlja z gladkimi besedami svoje v notni dne 16. junija postavljene zahteve in odklanja v odgovoru 20. julija podane nadaljnje predloge. List se spodika nad izjavljani v francoski not, zlasti nad trdnostjo francoske vlade, s katero vztraja pri sklenjenih pogodbah. Francoski

predlog o paktu označa za dopolnitev versailleske pogodbe. Nota naglašja, da se alianse vlade sklicujejo samo na svoje prejšnje izjave, da je po njihovem pojmovanju vstop Nemčije v Društvo narodov temelj za vsak sporazum glede varnosti. Nemcem vsebina note ni všeč, zato bi imela nemška vlada še težek boj, ako resno misli na dosedanje končne sporazume v smislu evropskega mira.

»Münchener Neueste Nachrichten«. Nemška vlada je takoj odgovorila in izjavila, da pozdravlja predlog za sestanek jurističnih izredencev Nemčije, Belgije, Francije in Anglije, da dobijo nemški izvedenci priložnost, poučiti se o nazorih aliančnih vlad glede juristične in tehnične strani v razpravi se nahajajočih problemov.

Zedinjene države se bližajo Ženevi?

Ameriški polkovnik House, Wilsonov prijatelj in zaupnik, ki se mudi v Evropi, je prišel v Ženevo na posete h generalnemu tajniku Društva narodov E. Drummondu. Ob tej priliki je izrekel nekaj misli, ki kažejo njegov optimizem. On sodi, da bo garancijski pakt držal in da Zedinjene države moreče že v kratkem prijavijo svoj vstop v Društvo narodov. Kakor so bile Zedinjene države v vojni pridružena potenca in ne zavezništva, tako hočejo menda vstopiti v Društvo narodov kot pridruženi član. Odsotnost Zedinjenih držav je po

njegovem mnenju prinesla težek predsodek mirovni organizaciji, kakor si jo je zamislil predsednik Wilson, v Ameriki žele, da bi prišlo do takega sporazuma, ki bi dal Evropi mir, da bi mogla potem pričeti z realizacijo številnih drugih problemov.

Maroški problem.

Senzacija je vzbudil članek grofa Guy de Montjoua v listu »Journal des Debats«, ki se bavi s položajem v Maroku. Odločno svrbi pred vsakim optimizmom. Mirovna ponudba s strani Abd-el-Krima je samo komedija z namenom, da vara Francoze in si pridobi časa za nove operacije. Abd-el-Krim je pač vojskovodja in pa suveren nad kabilskimi rodovi, ki so se združili samo proti skupnemu sovražniku. Koalicija bi se takoj razšla, ako bi se ji hotel vsiliti mir. Cilj Francije ne more čitati v tem, spravi ti zopet h pokorščini vse disidentne rodove, kajti ako bi se to tudi zgodilo, bi stali čez čas znova pred enakimi razmerami. Do prekinjenja operacij po deževni dobi mora iti še za to, da se s pomočjo mornarice in letal zasede Ajdir in okolico do 20 kilometrov. Tam je središče Rifa in s to zasedbo bi bil Abd-el-Krimov prestiž zadet v živo. Rifa armada bi bila danes razdvojena in desorganizirana. Edino ta pot vodi, po mnenju člankarja, do rešitve maroškega problema, drugače podje še dalje in Maroko pomeni lahko še svetovno nevarnost.

Sport

Lahkoatletsko prvenstvo Slovenije

V soboto in včeraj so se vršila na igrišču ASK P. lahkoatletska tekmovanja za prvenstvo Slovenije. Tekmovanja, vršena se ob 5 letnici lahkoatletike Slovenije, so bila prav zanimiva, udeležba zelo velika, konkurenca izredno ostra. Kot favorita sta šla v boj dosedajni prvaki SK Ilirija in ASK Primorje. Boj se je bil samo med obema kluboma in je zmagal Primorje z 82:59 točkami, v ženski atletiki pa SK Ilirija z 48:43 točkami. Zanimivo je, da je bilo niti ravno obratno. Polhvalno je omeniti tudi nastop drugih klubov, predvsem Celja, ki pokazuje mnogo smisla za lahkoatletiko, dalje so se udeležili tekmovanja še domači klubi Jadran in Hermes ter mariborski Rapid. V nastopnem podajamo rezultate, ki so razmeroma prav dobri, postavljena sta bila celo dva jugosl. in več slov. rekordov.

Tekmovanja v soboto:

Skok v višino, moški: 1. Gregorka (H.), 162,5 cm, 2. L. Lojk (Jadran) 162,5 cm, 3. Cimperman (ASK P.).
Met kladiva: 1. Slamič (ASK P.) 24,65 m, 2. Vodišek (H.) 22,58 m, 3. Rotar (H.) 21,67 m. Zanimivo je, da je favorit Zupan vsled indisponiranosti izpadel.
Skok v daljavo, dame: 1. Santel D. (ASK P.) 4,685 m, 2. Tratnik (H.) 4,51, 3. Ozebek (H.) 4,30.
Hojla 3000 m: 1. Slamič (ASK P.) 15:35,2 (nov slov. rekord), 2. Trošt (ASK P.), 3. Jenko (H.).
1500 m: 1. Deržaj (H.) 4:31,4 (nov sl. rekord), 2. Vidic (ASK P.) prsa, 3. Arhar (ASK P.).

Tekmovanja v nedeljo:

Met krogla, dame: 1. Bernik (H.) 8,195 m, 2. Jerina (ASK P.) 7,205 m, 3. Jermol (H.) 7,185.
100 m finale, moški: 1. dr. Perpar 11,2, Valtrich (oba ASK P.), 3. Stepišnik (H.).
60 m dame, finale: 1. Santel (ASK P.), 8,2, 2. Oman (H.), 3. Bernik (H.).
Hojla 3000 m: 1. Slamič (ASK P.) 15:35,2 (slov. rek.), 2. Trošt (ASK P.), 3. Jenko (H.).
Met krogla, moški: 1. Derganc (H.) 11,335 (sl. rekord), 2. Vukmanović (ASK P.) 10,21, 3. Zupan (H.) 10,03.
100 m finale, dame: 1. Oman (H.) 13,1 (nov jugosl. rekord), 2. Santel (ASK P.) prsa, 3. Bernik (H.).
Troškok: 1. dr. Perpar (ASK P.) 12,15, sl. rek., 2. Vukmanović (ASK P.) 11,70, 3. Jeglič (Rapid) 11,60.
Met diska, dame: 1. Prevec S. (ASK P.) 20,95, 2. Erber (ASK P.) 20,45, 3. Tratnik (H.) 19,86.
200 m finale: 1. Valtrich, 2. dr. Perpar, (oba ASK P.), 3. Stepišnik (H.).

Met diska, moški: 1. Vrhovec (H.) 33,38 (sl. rekord), 2. Podobnik (ASK P.) 32,25, 3. Slamič (ASK P.).

5000 m: 1. Držaj (H.) 17:15,8. Nov jugosl. rekord, 2. Slapičar 2 m zadaj, 3. De Reggi (H.). Najefektnejša točka dneva.

Met koplja, dame: 1. Bernik (H.) 24,88, 2. Sever (ASK P.) 22,52, 3. Prevec (ASK Prim.).

800 m: 1. Zupančič (H.) 2:10, 2. Arhar (ASK P.), 3. Roth (H.).

Skok v daljavo: 1. dr. Perpar (ASK P.) 6,14, nov slov. rekord, 2. Jančigaj (ASK P.) 5,89, 3. Stepišnik (H.) 5,69.

400 m finale: 1. Valtrich 53,9 (ASK P.), 2. Močan (Celje) prsa, 3. dr. Perpar.

Skok ob palci: 1. Strekelj (H.) 3 m, 2. Gregorka (H.) 2,90, 3. Vrhovec (H.) 2,80.

200 m dame, finale: 1. Santel 28,8 (ASK P.), 2. Oman (H.), 3. Bernik (H.).

Skok v višino, dame: 1. Santel 135 cm (ASK P.), 2. Petan (H.) 130 cm, 3. Tratnik (H.) 125 cm.

Met koplja, moški: 1. Orehek (H.) 43,48 m, 2. Cimperman (Pr.) 41,83, 3. Zupančič (H.) 41,37 m.

Stafeta 4x100 m, moški: ASK Prim. (Baltič, Webl, Valtrich, Perpar) 47,8, 2. Celje, 3. Ilirija.

Stafeta 4x60 m, dame: 1. Ilirija (Tratnik, Petan, Bernik, Oman) v 34,1, 2. ASK Primorje.

Kolesarske dirke za prvenstvo Slovenije

Josip Šolar (Ilirija) prvak Slovenije.

Včeraj dopoldne se je na 133 in pol km dolgi progi Maribor-Ljubljana vršila z napetim zanimanjem pričakovana kolesarska dirka za prvenstvo Slovenije. V Mariboru je startalo 16 dirkačev, članov vseh kolesarskih klubov Slovenije. Zmagal je po ostru in hudi borbi znani prvak Josip Šolar (kolesar. Ilirija), ki je prevozil progo v štirih urah 25 minut in 16 sekund ter dosegel rekorden čas. Šolar se je utrgal ostalim dirkačem že pri 15 km in je bil skozi na vodstvu. Kosmatin in Glavič sta imela več defektov. Šolar je privozil na cilj na Dunajski cesti v Ljubljani okoli pol 11. burno pozdravljen od številnega navzočega občinstva. Vozil je tako sijajno, da je prišel na cilj 10 minut pred ostalimi. Nato so sledili:

2. Hvala Gorayd (ASK Primorje) 4:35,45.
3. Breznik I. (Perun, Maribor) 4:45,29.
4. Zanoškar Srečko (Sava, Ljubljana) 4:48,2.
5. Glavič Hinko (ASK Primorje) 5:10,9.
6. Dolenc I. (ASK Primorje) 5:25.
7. Kosmatin Ivan (ASK P.) 5:34.

8. Bračič Maks (Edelweiss, Maribor) 5:40.

9. Zupančič I. (Klub celjskih kolesarjev) 5:50.

Zvečer so se dirkači sestali na vselelnem prostoru Ljubljanskega velesejma, kjer je imel nanje nagovor starosta slovenskih dirkačev g. Gorjanc in jih pozdravil ter izročil Šolarju prekrasen pokal, predhodno darilo kot zmagovalcu v dirki za prvenstvo Slovenije.

NOGOMETNA TEKMA ZA KRALJEV POKAL

— Zagreb, 31. avgusta. (Izv.) Za večeraj določena končna tekma za kraljev pokal med Zagrebom in Splitom je preložena na danes popoldne. Nastale so difference glede finansiranja tekme, kakor tudi difference radi nominiranja sodnika.

INOZEMSKA NOGOMETNE TEKME.

Praga: Sparta — Naselsky 3 : 0, Slavija — Slavoj Žitkov.

Viktorija Žitkov — Čecht Karita 5 : 2.

Dunaj: Florisdorfer A. C. — Rapid 2 : 1.

Vienna — W. A. C. 3 : 0, Amateure — Admira 4 : 2.

Slavija — Hertha 1 : 0.

Sportklub — Simmering 3 : 1.

Hakoah — Wacker 5 : 1.

Budimpešta: M. T. K. — F. T. C. 4 : 1.

Prvenstvena.

Praga: Slavija — N. T. E. (Budimpešta) 3 : 2.

— Kolesarski Savez kraljevine SHS razpisuje dirko za državno prvenstvo SHS za leto 1925—1926 na dan 6. septembra t. l. Proga Ljubljana — Zagreb 145 km. Dirka je odprta za vse amaterje državljane SHS. — Veak dirkač mora imeti izkaznico Kol. Saveza S. H. S. Prijave je poslati na naslov predsednika Saveza g. W. A. Weiler, Zagreb, Marovska ul. 16. Zaključek prijav 3. septembra ob 12. uri op. Prijavnina in vloga za številko Din 20.—. Podrobni razpisi je razviden v trgovini J. Gorec, palača Ljubljanske kreditne banke.

ES-KA JOCO Kolesarstvo višek moderno tehnike TORPEDO BIANCHI najceneje pri J. Gorec

Palača Ljubljanske kreditne banke in Gospodstva c. 14 Vsi nadomestni deli in oprema.

Julijska krajina

—i Komunistični poslanec g. Srebrnič naznanja v »Delu«, da je prišla zadeva znane izselitve v Rusijo na mrtvo točko, on in ves selitveni odbor pa pride pred sodišče. Obdolženi so celo nabiranja vojakov za rusko rdečo armado. Pri poslancu Srebrniču v Solkanu je bila preiskava. Pobrali so mu razne papirje in italijanski listi poročajo, da so »kompromitirajoče« vsebine.

—i »Nella patria de Rossetti«. Tržaški »Piccolo« se trudi že par dni dokazovati tujem, ki prihajajo k morju in se mudijo po Jul. Krajini dalje časa, da bi morali govoriti pravzaprav le italijansko. List trdi, da se v Rossettijski domovini govori samo italijansko, Jugoslovenov ni nikjer... Pač, v svojih izjavajih se jih končno spomni in kar strah ga je pred njimi, zato pa zahteva, da bi morali vsi ti Jugosloveni govoriti izključno italijansko, ker sicer s svojo govorico zapeljujejo Nemce, da se poslužujejo svojega jezika. To je smešna trditve. Z ljudmi, ki tako pišejo, ni mogoče resno govoriti. Julijska Krajina ni jezikovno italijanska dežela pa tudi nikdar ne bo. »Piccolo« zahteva, da bi morali oditi iz Opatije vsi tujci podjetniki. Ali je preveč tuiskega prometa ob Adriji. v Opatiji. Građevni itd. »Piccolo« odganja tujece in odžene jih prav lahko.

—i Odobrena fašistovska politika proti drugorodcem. Deželni direktorji fašistovske stranke je zboroval v Trstu in odobril med drugim poročilo tajnika o potu, organiziranem koncem julija na Nanos. Direktor je odobril njegovo politiko, ki jo izvalja proti drugorodcem v deželi, to je politika napadanja in pretepanja.

—i Umri je v Starivasi pri Postojni g. Ivan Likon, posestnik in dolgoletni odbornik »Notranjske posojilnice«. —i 3000 lir nagrade je razpisane na morilca, ki je 28. junija t. l. napadel in usmrtil Roka Ivančiča v Pulj. Kljub vse mu poizvedovanju se doslej še ni moglo do gnati, kdo je morilec.

V. I. Križanovska:

V kraljestvu nesmrtnih

Roman.

Supramatega se je polastila nepremagljiva želja, da bi se sestal z Dahijem. Ta ga je razumel. Z njim se je dalo govoriti o vsem, kar je zanimalo oba na neskončni življenjski poti. Mladi zdravnik se je moral zelo premagovati, da je prišel zopet k sebi in se udeleževal pogovora, ko se je slednjič vikont obrnil k njemu ter vprašal dragega gosta, zakaj tako malo govori.

Po končanem obedu so šli vsi štirje v salon. Supramati je opazil na mizi več albumov, ki jih je začel pregledovati. Kar se je spomnil svojega strašnega nočnega odkritja. Obenem s tem spominom si je zaželel izvedeti vsaj nekaj o tej zagonetni drami. Če je bila žrtve igralka, kar je zelo verjetno, in če je bila njena slika v enem teh albumov, bi mogel izvedeti njen življenjski pot in vse drugo, kar je bilo v zvezi z njeno tragično smrtjo. Vikontu je bila gotovo dobro znana vsa zakulisna kronika.

Toda zaman je pregledal po vrsti dva albuma. Tiste, ki jo je iskal, ni bilo v tej zbirki najrazličnejših gledaliških in drugih znamenitosti. Vikont, ki je ves čas opazoval mladega zdravnika, se mu je približal ter mu ponudil največji album, rekoč:

— Le ogledite si in izberite, princ! Povsod boste

z veseljem sprejeti. Tu imam nalašč zbrane vse gledališke in druge zvezde pariške družbe. Seveda ne najdete tu posebne lepote, toda med temi damami so prav čedne in postrežljive ženske.

Supramati je začel pregledovati album. To pot mu ni bilo treba dolgo iskati osebe, ki ga je zanimala. Da, to je bila njena kodrasta glavica in strastni smehljaj. Samo namestu balne obleke je nosila originalno obleko Kolombine.

— Ta-le mi je všeč, — je dejal Supramati in pokazal vikontu sliko.

Vsi so se radovedno nagnili nad album, a kapitan je vzkliknil:

— Ha! Lepotica Liliana! Takoj se pozna simpatija krvi! Vaš pokojni brat je kar norel za to žensko.

— Nimate sreče, princ! Baš ta ženska, ki je vam tako zelo všeč, ne more biti vaša, razen če poročite svojo svakinjo. Toda kako je mogoče, da na Narajaninem pogrebu niste videli njegove vdove? Ali pa niste vedeli, da je bil oženjen? — je pripomnil vikont.

— Narajana je bil dolgo oženjen in jaz poznam njegovo ženo. To je prekrasna blondinka, ki ni niti od daleč podobna ženski na tej sliki, — je odgovoril Supramati.

Vsi trije so se začudeno spogledali.

— Glejte no, kako je znal vse prikrivati! Niti z besedico ni nikoli omenil, da je oženjen in sploh je vedno živel kot samec, — je dejal Lormeil in zma-

jal z glavo.

— Vsekako princeze nikoli nismo videli tu in sploh se ni nikoli oglašila. Nič ne vem, da je na svetu, — je pripomnil baron de Lonsac.

— Kako je vam pa prišlo na misel, da je hotel moj brat poročiti to miss Liliano?

— Sama Liliana je nam pravila, da je njegova nevesta in da se mislita kmalu poročiti. Potem je pa nekega lepega dne izginila, ne da bi se od koga poslovila. To je bilo nekako šest tednov pred Narajaninim odhodom in vsi smo mislili, da se hočeta poročiti v kakem samotnem kraju, da bi ne bilo nepotrebnih govoric. Vsekako je bil za princa zakon s to operetno pevko, ki je imela v nameček za seboj še tako burno preteklost, naravnost gostiasna megalija. Ljudje so tudi govorili, da je bil Narajana ljubosumen na nekega Italijana, ki je neprestano lažil za Liliano. Pozneje so našli tega gospoda mrtvega v postelji. Mnogo so govorili in ugibali o tem, da ga je ubil Lilianin odhod. Toda meni se zdi, da se je mož preveč napil, pa mu je počilo srce, — je dejal baron smeje.

— Ah! Ljudje vedno klepetajo, pa sami ne vedo, kaj. Ker je bil princ včasih slabe volje, ker se je zapiral in skrivaj svojim najboljšim prijateljem, so si ljudje izmislili, da je čarovnik ali indijski mahatma, kar pomeni toliko kot mag. Domnevali so tudi, da pozna način, kako se izdeluje zlato in kako ostane človek večno mlad. Sicer pa, če bi vam hotel povedati vse predsodke in govorice o Narajani,

bi moral govoriti vso noč, pa bi še ne povedal vsega. Pustimo torej te neumnosti in vrnimo se h glavnemu: Liliana je vam všeč in jaz vam prerokujem, da bo vaša. Ker je Narajana ni poročil, se vrne nekega lepega dne k nam in bo seveda vsa srečna, ko zagleda prav tako lepega in radodarnega pokrovitelja, kakor je bil tisti, ki ga je izgubila.

Supramati je molčal. Konec pogovora je poslušal raztreseno. Vse njegove misli so bile pri strašni drami, čije sledove je našel v omari.

Da je umoril lepoticno-igralko Narajana, o tem ni bilo dvoma. Je-li pa bila ljubosumnost res kriva tega zločina? To je bilo neverjetno. In ta Italijan, njegov tekmeč — ali je res umrl, ker ga je zadela kap, ali pa je bil druga žrtve umora.

Ves zatopljen v te misli, ki so mu rojile po glavi, se Supramati ni dosti zanimal za svoje znanje in njihov pogovor. Zavedel se je šele takrat, ko je vikont izjavil, da je že pozno in da se kmalu prične opereta. Vikont je povabil tudi barona in kapitana v gledališče. Oba sta vabilo z veseljem sprejela.

V tistih časih, ko je bil on še Ralph Morgan, Supramati ni hodil v opereto. Bil je bolehen in varčen, denarja je imel sploh malo in zato je hodil rajši v opero in na koncerte tako, da mu je bila opereta nekaj povsem novega. Pikantnost in svoboda, ki se je poznala igralcem, ga je zelo zabavala. Poleg tega ga je sprejelo občinstvo s takim trumfom, da je bil v svojem samoljubju lahko zadovoljen.

Kako smo v Splitu „Slovenca“ iskali

(V informacijo vsem, ki iščejo informacij.)

Da ne bo pomot in težav, moram najprej povedati, da je „Slovenca“ naš parnik, lep in velik parnik, last dubrovačke plovilnice, ki plove vsak teden ob Albaniji in ima baje tam vedno mnogo potnikov, ob naši obali pa bolj malo. Toda preje moram povedati, kako smo prišli v Split. Dogovorila sva se s prijateljem Veličanom — včeraj je bil njegov god — Bog mu daj dobro — da se odpeljeva v Split, Casopisi so pisali, da je to zdaj prav lahka stvar, odkar je izpeljana slavna liška železnica, ker gre direktno vagon iz Ljubljane v Split. Prideva na kolodvor in v divja res pri dolenjskem vagonu I. in II. razreda z napisom: Ljubljana-Split. Toda midva sva vzela karto za III. razred.

»Kje je naš vagon?« vprašava sprednjaka.

»Tu — saj je napisano.«

»A tretjega razreda ni?«

»Ne.«

Gledava in premišljava.

»Kar v tega pojdemo,« pravi prijatelj Veličan, »gotovo so dali vagon drugega razreda, ki je zelo star — pa ga za tretjega računaj.«

Pa smo vstopili. Vagon je bil res star in zaprašen. Nemogoče, da bi to smatrali za II. razred. Toda konduktar je naju poučil, da ni mišljeno tako, kakor si je razlagal prijatelj Veličan in še to je dostavil, da bi se on po noči ne vozil v takem vagonu, ker je zelo — sumljiv. Preselili smo se torej v tretji razred in se srečno pripeljali do Bele Krajine. Vročina je bila velika in žejna tudi. Čudili smo se, zakaj po teh vinorodnih krajih ni nikogar, ki bi na kolodvoru tu ali tam prodal žejnemu potniku steklenico vina na pot. Semič-Črnomelj — Metlika. Pravijo, da je tu še mnogo belokranjca. Tako smo prišli v Karlovec. Isti poseben direktni vagon je ostal prazen — mi pa smo pri zagrebškem brzovlakcu dobili lep tretji razred, kjer je bilo dovolj prostora, dočim so bili vagoni II. razreda zelo napolnjeni.

Tako smo se vozili prav prijetno skozi kršno Liko in zjutraj smo se predramili v ne manj kršni Dalmaciji, kjer se je že od daleč kazalo modro južno nebo. Se par postaj in zagledali smo morje in potem ves veličastni kaštelanski zaliv. Tako smo prišli v Split. Jadranska izlozba je bila prava, kopanje v Bačvičah zelo prijetno in žalsko pivo vključ veliki vročini jako hladno. Večer smo preživeli v prijateljski družbi, poslušali smo kplet o novi železnici in pokušali splitska vina. Po dnevi smo zlezli na stolp sv. Dušana, na Marjan in v razna koda Dioklecijanove palače. Tako je prišel čas odhoda. Ob 11. dopoldne je odhajala »Hrvatska«, na Sušak. Ker bi bili radi še eno popoldne ostali v Splitu, smo vprašali v pristanišču, ali odhaja danes še kak parnik.

»Ide,« se oglasi neki mornar »u fedenast sati.«

»Ne ide,« se oglasi drugi.

»To je italijanski parnik, ide na Trst,« se oglasi tretji.

»Ide Slovenca,« pravi zopet nekdo.

Kaj je torej? Ide ali ne ide. Hajdi na »putniški ured«. Prav tam poleg Dioklecijanovega mavzoleja so ga nastanili, da ga vsak lahko najde.

»Prosimo vas, ali gre danes kak parnik na Sušak?«

»Ne znam — izvolite tamo pogledati.«

»Red plovilbe« je zelo nejasen. Pri inostranskih plovilbah je napisano Split-Trst-Reka-Sušak — ob 22.

»Tu je napisano, da gre — a v pristanu pravijo, da ni gotovo.«

»Onda i ja ne znam.«

Neki Hrvat se razgorči nad tako izvestilsko službo.

»A kdo naj torej ve, ako ne vi.«

»Čitajte — valjda znate čitati.«

»Tam je zapisano, da gre — a ni gotovo, ali je to italijanski parnik ali naš.«

»Onda i ja ne znam.«

Gremo nazaj v pristan.

Pred veliki ladjo stoji kapetan.

Kaj ko bi njega vprašali? Priblizamo se mu prav ponižno...

»Ali ide?«

»Ide... U 22...«

»Italijanski?«

»Da.«

Prijatelj Veličan dvomi. On je slišal, da gre »Slovenca« ob 11. ponoči. Najbolj vedo take stvari postreščki, so nam rekli znanci v Splitu. Postreščki nosijo tam naslov »Služniki«. Glej, tam prihaja eden.

»Molimo vas, ide?«

»Ne ide.«

»A kako, drugi kaže, da ide.«

»Ne ide.«

»Ali veste gotovo?«

»Kad ne znam ja, ne zna ni Bog. Ali — pravi — »najbolje to znadu tamo u restavraciji.«

Dobro. Torej gremo v restavracijo ob pristanišču. Vprašamo. Prinesajo nam »Red plovilbe«. Iščemo. Čitamo. Tu je napisano, da ide.

»Ali je to »Slovenca?«

»Mogoče je, da pride. Za njega se ne zna.«

»A kako je mogoče, da bi šel velik parnik in nihče ne ve zanj.«

»To je poseben parnik,« razlaga Veličan, »ki vozi naravnost na Rab.«

»Na Rab ni direktne zveze,« pravi postrešček, »to je šele v sredo iz Šibenika.«

Med tem je Veličan našel kar tri postreščke in vrzel med nje usodno vprašanje. Razvnela se je temperamentna debata

»Ide — ne ide — ide — ne ide...« In vmes se je tu in tam čulo ime »Slovenca«. Že na splitski razstavni smo videli na nekem rešilnem pasu ta napis v znak, da nosi eden velikih parnikov naše ime. Sicer nismo avtonomisti, a danes bi se vendar radi peljali z njim, ako — ide. Toda kdo naj reši to vprašanje? Poleg nas se ravno zbiralo tletniki, ki se peljejo s par-

nikom »Kozjak« v Trogir. Pojdimo z njimi! Parnik se vrača ob 49. zvečer. Morebiti bomo med tem kaj izvedeli. Vstopimo na parnik. Neki splitski znanec, ki se je vozil z nami iz Ljubljane, nas predstavi visokemu staremu gospodu, ki je član uprave splitske plovilbene družbe. Tudi »Kozjak« je last te družbe. Tu bomo torej gotovo dobili informacije.

»Prosimo vas, kako je to mogoče, da nihče ne ve, ali pride danes zvečer »Slovenca?«

»Kako da ne ve. Ajdite z menoj na lučki ured. Nič lažjega ko to!« pravi prijazni gospod.

Dobro! Lučki ured je takoj poleg luke. Lepo poslojpe. Gospod vstopi z energičnim korakom in vpraša slugo, ki dremlje pri vratih:

»Molim vas, dolazi danes »Slovenca?«

»Ne znam.«

Gremo naprej. V pisarni puši uradnik.

»Molim vas, dolazi...?«

»Čekajte, odmah.«

Uradnik nekam odide. Midva z gospodom študirava »red plovilbe«. Je že precej raztrgan.

»Res, to je nejasno,« pravi gospod.

»Toda tu vedo za vse parnike...«

Uradnika ni od nikoder.

»Torej kaj je sedaj? Ide — ali ne ide?«

»E, čemo videti,« pravi gospod v zadregi.

Gremo nazaj na parnik in odjarmamo okoli Marjana v kaštelanski zaliv. Gospod se zelo zanima za nas. Ker bi se vrnili šele ob pol desetih, bi morda zamudili »Slovenca«, ako bo res prišel.

»Čekajte, ja ču odrediti kapetanu, da se radi vas prije vračamo.«

Dobro. Zelo smo mu hvaležni za njegovo izredno pozornost. Obiskali smo vse kaštele. Vse je lepo urejeno: vile, vrtovi, kopališča. Kaka bodočnost čaka te kraje v dogledni dobi! Saj je to eden najlepših zalivov ob našem Jadranu. Zgodovinski kraj iz rimskih časov, polni sveže južne lepote. Trogir zatvarja ves zaliv s svojimi starinskimi umetniškimi zgradbami. Ko smo se vračali zvečer, je bilo na parniku zelo veselo, kajti troginski vino je dobro in močno. Razlegale so se naše pesmi — vmes se je tu in tam oglasila — politika. Brez nje ne gre nikjer. Mi smo bolj mislili na to, ali bomo danes potovali naprej...

Že se svetli pred nami splitski pristan v nebrojnih lučih. Izstopimo.

»Molimo vas, da-li ide...«

»Ide, ide,« »Slovenca,« pravi nekdo.

Velik bel parnik čaka ob pomolu. Hitimo na stanovanje, pobemo kovčke in zopet nazaj po živih splitskih nedeljskih ulicah.

»Ali imate pas?« vprašuje nekdo, ko hitimo na krov.

»Kakšen pas, vraga, saj smo doma. Gremo iz Splita na Sušak.«

Torej — ide...

Krov je skoraj prazen. Edino člani sušaške Viktorije, ki so bili na plavalni tekmi in odnesli lepe uspehe — se veselo poslavljajo od Splita.

Ura blje deset in naš »Slovenca« se začne gibati. Kmalu plavamo sredi pristanišča in se poslavljamo od radostnega jasno razsvetljenega Splita. Zavijemo okoli Marjana. Split se skrile in že plavamo na široko morje. Nad nami se razprostira krasna zvezdana južna noč.

»Prosimo vas, zakaj v Splitu nihče ne ve za vaš parnik?« vprašamo blagajnika, ki nam je prinesel karte.

»Kako da ne ve? Od petih popoldne smo stali v luki.«

»A kako da se prihod preje ne naznani?«

»Ne znam ja...«

Plačali smo 18 Din globe, ker smo vstopili brez kart.

In zakaj ni n. pr. kje v pristanu zapisano: danes odhajajo ti in ti parniki ob tej in tej uri?« vpraša nekdo.

»Sve znadu u kancelariji,« pravi blagajnik, »svi znadu, da dolazimo svake nedelje.«

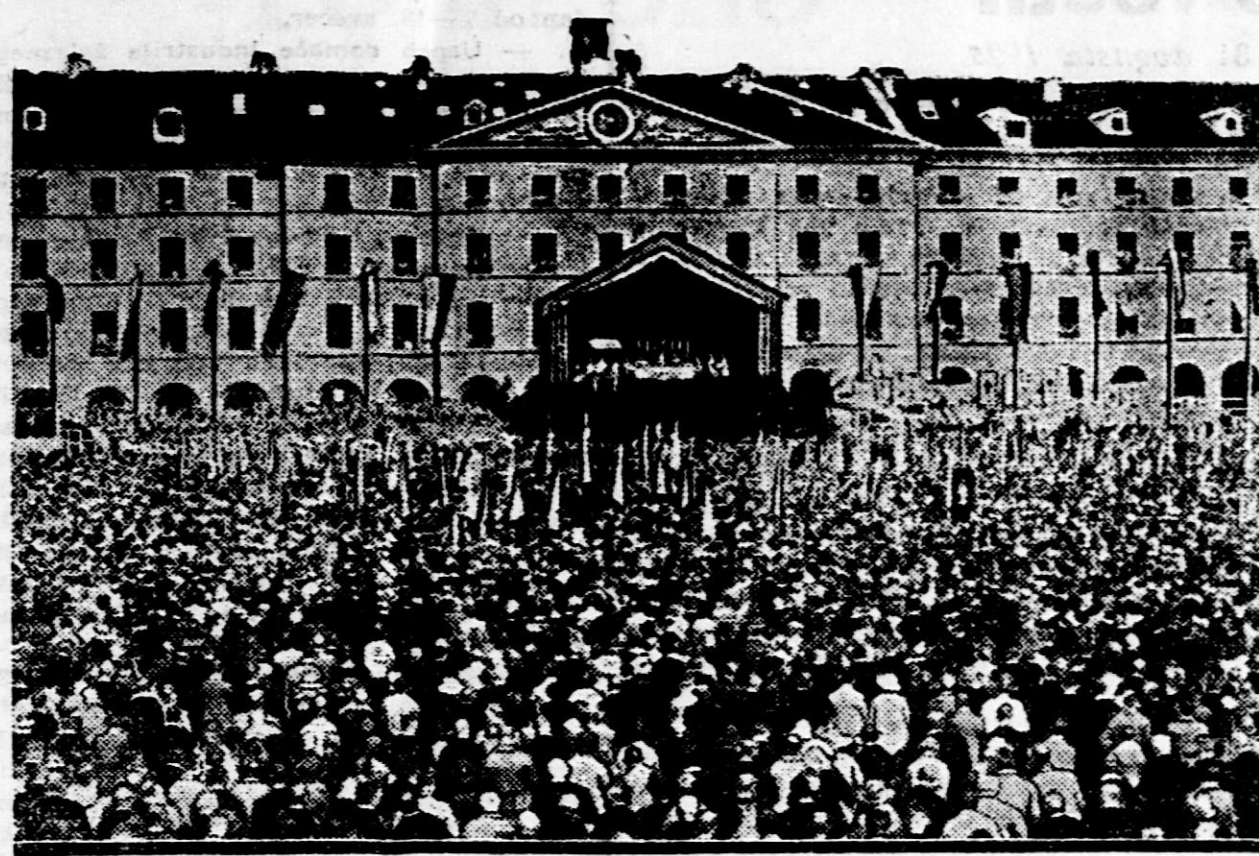
Torej vsi vedo in nihče ni vedel. Trogovca, ki sta dospela iz Dubrovnika, sta pripovedovala razne zgodbe o našem tujem prometu. Vozila sta se v II. razredu. Eden je hotel imeti kabino. Kabine II. razreda so bile oddane. Hotel je plačati tudi vožnjo za I. razred, Italijanski parniki so baje mnogo bolj postrežljivi in — cenejši.

»A najhujše šele pride,« pripoveduje neki član Viktorije, »Slovenca« prihaja iz inozemstva. Na Sušaku je stroga revizija. Zadnjič so morali čakati potniki od ene popoldne do sedmih zvečer. Zamudili so vse vlakne in parnike. Mi smo se hoteli drugi dan ob dveh peljati v Baško, zato smo precej neradi slišali te informacije, kajti v terek ne gre noben parnik. Tako smo se v pogovoru o raznih informacijah vozili po našem lepem Jadranu, zjutraj smo pozdravili Rab in potem razne znane kraje ob Krku. Ustavili se nismo nikjer. Vse je kazalo, da bomo na Sušaku še prej nego ob pol dveh. Nekdo je rekel, da zato, da bomo lažje dospeli na parnike, ki odhajajo ob dveh. Kaka obzirnost! Toda, kaj pa carina?

Pristanemo. Nihče ne sme izstopiti. Viktorija daje svojo himno: Tre-tre-tre-se — pred viktornim golom... Kaj bol Končno se pojavi par carinikov. Čakamo komisarija. Ura je že pol dveh. Končno pride komisar.

»Zašto dolazite prije?« se razjezi nad mornarji... Slabo kaže. Posvetuje se s kapetanom in razglasi: kar je naših državljanov lahko odidejo.

»Tudi med cariniki so še ljudje,« smo rekli, ko smo hoteli skozi široka skladišča v sušaški pristan, kjer smo ravnokar še vjeli parnik za Baško, da smo si odpohili od žumnega Splita in raznih informacij, ki »pospešujejo« naš tujski promet

KATOLIŠKI DAN V STUTTGARTU. Nemški katoliki zborujejo v glavnem mestu Württenberske.

Prosveta

V domovini radija

Majhna steklena cev. V nji je še manjša cev, tudi steklena, v nji pa zrnice srebrn-kaste barve. To je vse. Na prvi pogled je vse to zelo enostavno in priprosto. Navadnj dragulj napravi boljši vtis in vendar po vrednosti to zrnice na svetu nima primera. To je namreč čudoviti radij, čigar odkritje je zbudilo v znanstvenem svetu toliko pozornosti. Ta tvarina je obogatila zdravniško vedo s svojo čudovito močjo in povzročila popoln prevrat v zdravljenju mnogih, dotlej neozdravljivih bolezni. V tem zrnju, ki se tako skrbno čuva v sanatoriju v Jachymovu — v domovini radija — je skrita čudodelna ustvarjajoča moč. Sreča je, da si je človeštvo prisvojilo to snov. Zagonetna moč radija je zbudila zadnjih 20 let splošno pozornost ne le med znanstveniki, nego tudi v širši javnosti. Vendar pa mnogi ne vedo, da je domovina radija Češkoslovaška, da je v slikoviti jachymovski dolini doslej največja tvornica radija v Evropi, da so tu največji in najbogatejši rudniki radija. Jachymov je blizu Karlovih Varov. Tu je zaposleno dnevno nad 400 delavcev, ki morajo naporno delati celo leto, da dobijo zdravniški enotni zrnice te dragocene tvarine. Sto in sto vagonov uranove rude je treba pretopiti in izčiščiti, da se dobi iz nje majhno zrnice radija. Zato je po vrednosti tega zrnca ogromna. Zrnice radija stane nad 150.000 Kč.

Zakonca Curie sta našla radij v uranovirudi, ki sta jo dobila leta 1902. iz Jachymova. Jachymov je slikovito rudarsko mesto in bližini Karlovih Varov. S svojo okolico spominja na Švico. Zdi se, da se mesto 7020 prebivalcev. Vsako sezono posesti Jachymov do 4000 letoviščarjev. Pred 400 leti so bili tu najbogatejši rudniki srebra v Evropi. Zgodovina Jachymova se deli sploh na tri dobe — na dobo srebra, urana in radija. Srebrno rudo je začel v Jachymovu kopati leta 1512. neki K. Bach. Kmalu je zaslovelo mestce po vsem svetu. V 17. stoletju je začelo srebra primanjkovati. Leta 1853. je mestce po raznih nezdodah (vojne, lakote itd.) zopet oživel. Stari srebrni rudniki so zopet začeli obratovati. Jachymov je dobil kemično tvornico. Mestce je postalo središče pridobivanja uranove rude, iz katere je začel kemik Pater leta 1854. izdelovati krasne barve za porcelan. Pater takrat ni slutil, da ima ostala ruda, ki je bila za barvo brez pomena, v sebi magično moč. Doba urana se zaključuje v Jachymovu leta 1896. Leta 1908. je našel Curie v rudi nov element. Kmalu nato so našli zdravilni v radioaktivnih vrelcih Jachymova veliko zdravilno moč.

In tako se je spremenilo industrijsko mestce leta 1911. v znamenito zdravilišče in kopališče. Radija niso odkrili nenkrat. Že poprej je odkril francoski učenjak Berquerel radioaktivnost. Odkritje radija je v tesni zvezi z odkritjem röntgenovih žarkov (leta 1895.). Zakonca Curie sta se začela zanimati za to pojave. Opazila sta, da je radioaktivnost v ostankih uranove rude mnogo večja nego bi se dalo sklepati po količini preiskane rude. Zato sta domnevala, da je v uranovirudi nova kovina, ki je neprimerno aktivnejša nego uran. Slednjič se je posrečilo izolirati to prvino, ki je dobila ime radij. Za svoje eksperimente sta dobila zakonca Curie ob bisti avstrijske vlade brezplačno 1000 kg ostankov uranove rude in leta 1902 se je posrečilo genialnemu francoskemu učenjaku in njegovi soprogi — rodod Poljakini — dobiti 0.1 gr nove kovine — radija, čigar aktivnost je milijonkrat večja kot aktivnost urana samega. Kot kovina je znan radij od leta 1910.

V Srednji Evropi se dobiva radij samo v državni tvornici v Jachymovu. Svetovna produkcija radija je znašala do leta 1920 — 200 gramov. Od tega odpade na Zedinjene države 150 gramov, na Češkoslovaško 25 gr, na Francijo 12 gr in na druge države 3 grame. V CSR dobivajo zdaj letno okrog 2 grama radija. Stevilno slučajev, da bolniki s pomočjo radija ozdravijo, je naraslo v Jachymovu zadnja tri leta za 400%.

— Opera. Za velesejmske obiskovalce je predložila naše gledališče serijo opernih predstav. V soboto je bila »Kavalerija« in »Ghumača«, včeraj pa »Hofmannove pripovedke«. Sobotne predstave nisoem slišali, ker poročevalci ob tej priliki nimajo prostega vstopa. Predstava pa je bila menda prav dobra. Isto smem reči tudi o včerajšnjih Hofmannovih pripovedkah. Zanimati so

me pred vsem: g. Emil Rumpelj, gospa Poličeva in gdna Kocuvanova, kot za nas novi operni sodelavci. G. Rumpelj (Lindorf, Coppellius, Dappertutto, Mikael) je moj stari znanec iz Trsta, kjer je v skromnih razmerah pričel svojo pevsko pot. Od tedaj do včeraj ga nisem slišal, razven v nekaterih solospievih na koncertu mariborske »Drave«. Naši operi bi nujno svetloval, da ga stalno obveže, ker je zelo inteligenten igralec in je svoje nelahke partije včeraj pel v splošno zadovoljstvo vse publike. Ima gost, prožen, zelo prijeten barvan bas, gladko, močno nižno in zmagovito višino, premišljeno, stvarno igro ter sigurn, rutiniran nastop. Izlaha bo nadomestil, kar smo izgubili. Tudi z gospo Poličevo smo pridobili, kakor kaže ta njen prvi, sicer neobiskani nastop (Glulietta), pravi dobro moč. Manj srečen je bil debi gdč. Kocuvanova. No, ona pa je šele začetnica, ki se lahko razvije s pridnim delom v dobro pevko. Ostali, zlasti g. Banovec, ga. Lovšetova, Sfiligova, Subelj Zupan itd. so v okviru predstave podali svoje najboljšje znanje tako, da je bila predstava v resnici prav lepa. Vesel sem bil polnega sigurnega orkestra, ki takega v naši operi še davnico nismo slišali. Tudi g. Balatka kot njegov voditelj, je imel veselje z njim. Publike pa je bilo presenetljivo malo.

Gledališki abonma za sezono 1925.—26. Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani uljudno obvešča vse stare in nove abonente, da sprejema prijase za abonma od 9. septembra dalje. Pismene prijave pa se lahko že sedaj naslovijo na gledališko upravo, ki bo iste togle zabeležila. Natančnejši pogoji glede abonmaja se objavijo prve dni meseca septembra.

Novi člani našega opernega ansambla. Za sezono 1925.—26. je angažirala uprava Narodnega gledališča v Ljubljani sledeče nove operne moči: za mladodramatske partije gospo Marijo Jenikovo iz Prage in kot operno subreto gospo Stefanijo Poličevo, članico beogradske opere. Kot junaški tenor je angažiran g. Demitrij Orlov, ki je bil dosedaj član opernega gledališča v Krefeldu v Nemčiji. G. Pavel Holodkov, bivši član velike opere v Moskvi, sedaj stalni gost v Beogradu, je angažiran kot junaški bariton. Lirične baritonske partije bo pel dosedajni član Narodnega gledališča v Beogradu g. Aleksander Balaban, ki je v predlanski sezoni sodeloval na našem odru. Za manjše lirične baritonske partije je angažiran domačin g. Janko Vladimir, bivši član mariborskega gledališča. Kot basist bo sodeloval g. Emil Rumpelj, bivši član opere v Ljubljani, Mariboru in Osijeku.

Vi se rogate!

če ne verjamate, da eden par nogavic z žigom in znakmo (rečo, modro ali zlato)

„ključ“

traja kakor štirje pari drugih! Zato kupite eden par in pre-prijatje se. Dobivate se v prodajalnah. 93-a IV

— Premijera Petrovičeve vaške šale »Vozel« (čvor) se vrši danes v ponedeljek dne 31. avgusta v dramskem gledališču. Dramo, koje vsebina je posneta iz vaškega življenja v hrvatski Liki in koje dogadjaji trajajo od večera do dne, je zrealizir režiser Osipovič. Zasedba je sledeča: Stevan Jelić — g. Levor, njegova žena Ranka — ga. Juvanova, svakinja Bojka — gna Vida, tast Mitar Perić — g. Danilo, tatek Marta Perić — gna Rakarjeva in Periša Vujčić g. Rogoz. Začetek premijere točno ob 8. uri zvečer.

— Verdijeva »Aida« se vprizori na našem odru v torek, dne 2. septembra ob 8. uri zvečer pod vodstvom dirigenta g. Nefata. V tej operi nastopijo sledeče moči: Aida — gna Pirkova, članica Narodnega divdla v Brnu, Amneris — ga. Thierriy-Kavčnikova, svečenica — ga. Ribičeva, Ramfisa poje g. Betetto, Radamesa — g. Orlov in kralja Amonasra — g. Balaban, kralj egiptovski ki g. Zupan, sel — g. Mohorič. Piese je naštudirala soloplesalka gna Tuljakova. Režijo vodi g. Bučar. Začetek opere točno ob 8. uri. Predprijaja vstopnic pri dnevni blagajni v operi

Jubilejni zbor Zveze za tujski promet v Sloveniji

V prisotnosti trgovskega ministra dr. Krajača in elitnih predstavnikov državnih oblasti in gospodarskih organizacij se je v soboto popoldne vršil v veliki sobani Trgovskega gremija v palači Ljubljanske kreditne banke jubilejni zbor Zveze za tujski promet v Sloveniji. Na prezenčni listi so se vpisali poleg ministra dr. Krajača veliki župan ljubljanske oblasti dr. Baltič, veliki župan mariborske oblasti dr. Pirk mayer, gerentski troset ljubljanski dr. Puc, Turk in Likozar, mariborski podžupan dr. Lipold, magistratni ravnatelj dr. Zarnik, predsednik Trgovske zbornice Ivan Knez, podpredsednik Centralo industrijskih korporacij dr. Fran Windischer, predsednik Ljubljanske velesejmske Bonač, zastopnik zdravniške zbornice dr. Praunseil, zastopnik notarske zbornice notar Hafner, predsednik Planinskega društva dr. Tominec, predsednik hišnih posestnikov Frelih, zastopnik skavtov Kunaver in drugi.

Slavnostno zborovanje je otvoril predsednik Zveze za tujski promet dr. svetnik dr. Marn. Po pozdravnih in otvoritvenih besedah se je spomnil tekom zadnjih let umirih zaslužnih članov Zveze gg. Ubald pl. Trnkoczyja, prof. Orožna, gostilničarja Ravhekarja, ki so si stekli za Zvezo neveljavne zasluge. Zborovalci so v znak počačenja vzdignli raz sedežev.

Za njim je povzel besedo glavni tajnik Zveze vladni svetnik dr. Rudolf Andreja, ki je med zborovalci razgnil v nad enournem slavnostnem govoru vse dvajsetletno delovanje Zveze ter pokazal na lapidarno delo in zasluge te organizacije za tujskoprometne interese celokupne Slovenije. V svojem poročilu je opisal tudi idejno in osebno stran tega ogromnega dela, ki je počivalo v glavnem na ramenih in inspiracijah njenih treh najglavnejših pobornikov gg. Ubald pl. Trnkoczyja, dr. Vinko Gregorič in dr. Valentin Krisperja. Njihovo delo se razteza na vse plasti kodljivega tujskoprometnega problema. Organizirali so Zvezo od početkov do sedanje, po najpopolnejših vzorih upravljajo tujskoprometno institucijo, izdali grmado propagandne literature v vseh modernih jezikih, preuredili in izpopolnili najlepše kotičke slovenske domovine v prvostvne pokrajinske in letovišarske postojanke ki so mogle že pred vojno zadostiti tudi najbolj razvijene zahteve modernih turistov ter velikomestnih letoviščarjev. To organizacijsko, propagandno ter preoblikovalno delo zavzema naravnost gigantske oblike. Le na podlagi tega dela si je mogoče razlagati, da so naši kraji zasloveli in se uvrstili med pokrajinsko najrazkošnejše obdarovane kraje cele Evrope. Facit 20letnega delovanja Zveze za tujski promet v Sloveniji je ravno ta splošnoevropski sloves slovenskih letovišč. Dr. Andreja je vse to delo podkrepil z natančnimi podatki, navajajoč poti, hotele, ceste, parke, nadalje brošure, organizacijske statute in osebno soudeležbo vsakega od sodelavcev. Zveza je posvetila tudi zimskemu sportu največjo pozornost ter na ta način položila temelje zimsko-sportnega prometa v naših alpeh. Zborovalci so kritizirali dokumentirano poročilo tajnika Andreja z dolgotrajnim odobravanjem in s osebnimi čestitkami.

V imenu vlade je nato Zvezi ob 20letnici čestital trgovski minister dr. Krajač, ki je tekom svojega govora razvijal zelo interesantno misli o spoju med človekom in zemljo, o domovinski ljubezni, o znanosti, ki ga rodi stik z naravo, z ljudstvom in o potrebi splošno-državnega tujskega prometa. Minister je na koncu zvezi obljubil izdatno pomoč vlade ter svojo posebno naklonjenost.

Gospod dr. Fran Windischer je v imenu Zbornice za trgovino, obrt in industrijo za Slovenijo v Ljubljani izrekel Zvezi prisrčno in iskreno čestitke ob njenem pomembnem jubileju, ki je jubilej velikega, zaslužnega in uspešnega dela. Zbornica je bila vso dolgo 20letno dobo v tesnih in prijateljskih odnosih z našo marljivo organizacijo za tujski promet. Tujski promet je trgovina, obrt in industrija svoje vrste ter je zbornici kot naši osrednji gospodarski korporaciji tujski promet prav posebno pri srcu. Iz vzornega, mojktrako sestavljenega jubilejnega poročila gospoda tajnika dr. R. Andreja smo videli, kako veličansko delo je dovršila Zveza za tujski promet tekom 20letnega svojega obstanka ter od poklicane strani čuli, da je bil v naših krajih iniciator in utemeljitelj tega gospodarsko in narodno-politično prevzajnega dela gospod dr. Valentin Krisper. Gospod dr. V. Krisper je bil vso to dolgo dobo duševni vodja smotnega in modro zamisljenega dela naše Zveze za tujski promet od prvih skromnih početkov pa vse do časa njenega najbolj razvitega delovanja. (Zivahno odobravanje.) Govornik nadaljuje in pravi, da najlepše in najprimernejše zaključimo pomembni 20letni jubilej Zveze za tujski promet na ta način, da današnji slavnostni zbor dolžno čast velikemu delu g. dr. V. Krisperja ter da izreče svojo močnemu vodniku in mojstru svoje prisrčno hvalno ter svoje iskreno in hvaležno priznanje, pa ga hkratu lepo zaprosi, da ostane Zvezi tudi nadalje s svojimi velikimi izkušnjami zvest prijatelj in svetovalec. Tako bo dana gotovost, da pojde Zveza i v bodoče od uspeha do uspeha. (Burno odobravanje.)

Predsednik ljubljanskega gerentskega sveta dr. Puc je čestital Zvezi v imenu bele Ljubljane, povdaril izreden pomen tujskega prometa za Slovenijo in obljubil, da bo ljubljanska mestna občina Zvezi tudi v bodoče zvesto stala ob strani ter jo vsestransko podpirala. Govornik se nato v iskrenih besedah spominja zaslužnega delovanja predsednika planinskega društva g. dr. Tomineca.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 31. avgusta 1925.

— **Soomenik kralju Petru I. Osvoboditelju** v Kranju. Naš napredni Kranj je prvi v Sloveniji, ki postavi dostojen spomenik velikemu kralju osvoboditelju. Model za kip je izdelal akad. kipar T. K. O. Osnutek spomenika je razstavljen na velesjemu v paviljonu F (Strojne tovarne in livarne v Ljubljani) ter zbujala splošno občudovanje vseh obiskovalcev.

— **Naša severna meja.** Z naše severne meje nam pišejo: Ze zopet čitamo v časopisih o velikih manifestacijah na združitev Avstrije z Nemčijo. Gotovo je to zelo nevaren pojav, ki nas pa mora kot najbolj tangirane sosedje pač vedno najti na straži. Stvar se sigurno ne razreši v tako bližnjem času, kakor si to pač predstavljajo neke razvnete glave tam preko, a preprečiti tega pa ne bo mogoče. Gre nam za to, ali smo mi tudi zadovoljni z našo severno mejo napram Avstriji in kaj zahtevamo v slučaju združitve Avstrije z Nemčijo.

— **Priključitev koroškega.** Se nekaj k vprašanju koroškega, ki je ležal v »Slovenskem Narodu« z dne 30. julija 1925. Da naša severna meja tudi na bivšem štajerskem ni ona, ki bi morala biti, o tem se je svoj čas že mnogo razpravljalo; slovenski živeli še sega danes precej čez sedanjo državno mejo. Tudi ni tukaj mesto, motivirati in dokazovati, zakaj moramo imeti severno mejo pomaknjeno za precejšnje število km proti severu; najboljši dokaz bi imela na razpolago vojaška oblast. Gre nam le za to, da za slučaj združitve Avstrije z Nemčijo, katere pač ne moremo preprečiti, dobimo tudi primerno mejno črto, in to bi bila: od Dreieckkogla — 1522 na Schwanberg in čez Sv. Andraž k Muri približno 6 km severno Lipnice (Leibnitz), od tam ravna črta na vzhod čez Stradener Kogl 607 na Martinje v Prekomurje. To bi bila v splošnih smereh mejna črta; ne smeli pa bi pri tem pozabiti tudi na koridor s Českoslovaško. Kakšne koncesije bi se moralo dati tem novo priključenim krajem, zlasti v jezikovnem ozirju, to je zopet drugo važno vprašanje. — Sedaj je na naših državnikih, da ugodne prilike ne zamudijo in takoj storijo primerne korake za doseg naših upravičenih ciljev.

— **Počet ministra dr. Krajača** v izloži portret. Po otvoritvi velesjema je minister trgovine in industrije dr. Krajač v spremstvu velikega župana dr. Balčiča in predstavnika velesjema obiskal razstavo portreta v Jakopičevem paviljonu. Tu ga je predstavil predsednik »Narodne galerije« J. Zorn, ki je sodelovanjem dr. Mešnerja in inž. Hribarja dal ministru podrobna pojasnila o razstavljenih predmetih. G. minister in njegovi spremljevalci so izrazili svoje občudovanje o zelo uspehi predvideti. Našem občinstvu pripravljamo razstavo v čim najštevilnejši posej.

— **Trgovinski minister na Srednji teh. št. št. 101.** Po končanem slavnostnem zborovanju »Zveze za tujski promet«, ki se ga je udeležilo tudi minister trgovine in industrije dr. Krajač, je minister posejil Srednjo tehnično šolo, kjer ga je sprejel in pozdravil na čelu učiteljskega osebja direktor zavoda g. Josip Reissner, ki je ministru nato razkazal šolo v njenih najvažnejših delih ter imel hkrati priliko mu predložiti želje glede izpopolnitve zavoda, kakor tudi želje učiteljskega osebja glede raznih personalnih vprašanj. G. minister je obljubil, da bo po možnosti skušal ustreči vsem izraženim željam.

— **Inozemski profesorji na Bledu.** Kralj Aleksander I. je večeraj ob 16. sprejel posebnega delegata kongresa srednješolskih profesorjev iz Beograda, Prof. Živanović, ki je kralju izročil posebno spominsko knjigo. Delegacija je kralju pojasnila glavne točke kongresa. Kralj se je zelo zanimal za srednješolsko reformo, kralj je delegatcu seznanil tudi s kraljičjo Marijo. V avdijenci sta bila tudi zunanji minister dr. M. Ninčič in Stepan Radič.

— **Taksiranje trgovskih izpričeval.** Izpričevala trgovskih pomočnikov so se do sedaj splošno taksirala s takso 60 Din po tarifni postavki 71 takse tarife k zakonito taksah in pristojbinah. Na inicijativno zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je generalna direkcija posrednih davkov z razpisom z dne 6. julija 1925 št. 46.001 odločila, da so izpričevala o pomočnikih sposobnosti brez ozira na to, ali izdaje izpričevala trgovski ali obrtniški podjetje, povezana samo taksi 3 Din. Po tej odločbi se plačuje takso po 60 Din samo za izpričevala o sposobnosti za vodstvo gotovega trgovskega ali obrtniškega podjetja.

— **Henrik Smrekar.** Gremij lepšanj. Ta naslov ima najnovejšo delo kljub morečji boleznj vseeno agilnega slikarja. Je to izvirna litografija, njegov prvenec v tej tehniki. Izvršil je je bolsem v presledkih, a je dočela uspešno delo. Le vsled prenosa s kamna na kamen so nekatere poteze nekoliko trpele. — Na prodaj je v trgovinah: A. Babka, L. Schwentner, M. Tičar, »Nova založba«. Cena je izredno nizka, tako da bo razmeroma mala naklada morda kmalu pošla, če bo delce našlo dovolj dejanskega zanimanja.

— **V pomoč slepim!** Vsakdo, ki ima srce in ki čuti z najbednejšimi, se naproša, naj položi dar slepmu na oltar. Milodare sprejema pisarna »Podpornega društva slepih« v Ljubljani, Wolfova ulica 12, dvorčiče.

— **Krojni tečaj za krojače, šivilje in nešivilje** 28. avgusta. Mednarodna v Parizu in Londonu diplomirana, oblastvena koncesionirana krojna šola, Židovska ulica št. 5. Izdelovanje krojev.

— **Gospodinska Režika Plahuta** je otvorila novo posredovalnico za služkinje. Opozorjamo cenjene čitatelje na današnji oglas

— **Občinske volitve pri Sv. Krištofu nad Laškimi** bodo — tako nam poročajo — 13. septembra. Občinsko upravo vodi sedaj gerentski svet, ki opravlja svoje posle v splošno zadovoljnost. Preje pod klerikalno komando je bila občina na robu gmojnega propada, ničesar se ni storilo za javni blagor, ceste so bile zanemarjene, sploh razmere so bile nevdružne. In danes? Uprava je v najboljšem redu, ceste se pridno popravljajo, skrajka: vidi se, da upravljajo občino možje, ki so v vsakem oziru na svojem mestu. Klerikalci se pridno pripravljajo na volitve, imajo pa v svojih vrstah prav težko stališče, ker imajo preveč kandidatov za odbornike, zlasti pa za župana.

Zato se ravsa med sabo, da je veselje. Kar štirje se bore za županski stoček. Kdo bo zmagal? Lahko se prigodi, da obsebe vsi štirje na tleh, ako bodo napredni volilci pametni in se vsi do zadnjega udeležijo volitev. Značilno je, da pri tej tekmi za župansko čast sploh ne prihaja več v poštev Ferdinand Kovač, ki je bil še pred letom zastavonoša klerikalcev. Dames za klerikalci niti kandidirati nečejo. Zakaj je padev v nemilost, ni mogoče izvedeti. Pri volitvah nastopi šest strank, torej bo šest skrinj, kar je za kmetsko občino gotovo mnogo.

— **Akcija za zgradbo ceste Kamnik-Luče.** Sestanek, na katerem se izvrši akcijski odbor, se neprekinjeno vrši v soboto 5. t. m. popoldne ob 14. v K. m. n. i. u. Lokal se naknadno objavi. Vabila na sestanek so te dni razposiljejo.

— **Zadnja pot Ivana Bizovičarja.** Včeraj popoldne se je vršil pogreb pokojnega gosp. Ivana Bizovičarja ob mnogoštevilni udeležbi ljubljanskega meščanstva. Pogreba se je udeležilo pevsko društvo »Slavec« z zastavo in godba Zveze jugoslovenskih železničarjev, ki mu je svirala na zadnji poti turobne žalostinke. Bodi mu ohranjen blag spomin in lahka domača zemlja.

— **Prihod Amerikancev v našo državo.** Prvega septembra krene iz Združenih držav poseben parnik ameriških izletnikov, ki obišče razna mesta Evrope. S tem parnikom dospe tudi 100 jugoslovenskih rojakov iz Amerike in poseti pod vodstvom uradnika »Cunard Line«, g. Vukovića našo državo. Izletniki ostanejo v Jugoslaviji mesec dni.

— **Letošnja glavna skupščina profesorjskega združenja.** Glasom sklepa jugoslovenskega profesorjskega združenja se vrši letošnja glavna skupščina jugoslovenskih profesorjev v drugi polovici meseca septembra na Cetinju. Pri ti priliki prirede profesorji izlet na Skadarsko jezero.

TO JE PRAVO ČUDO vzlikajo nekateri, ko ogledujejo na velesjemu velikanski 5 metrov visoki stolp, ki je zgrajen iz samih makaronov tovarne »Pe-katefe«.

— **Nova železniška proga Bihač—Vrhovina—Ogulin.** Te dni so se pričela dela na privatni železniški progi Bihač—Vrhovina—Ogulin.

— **Invalidni fond vojne siročadi.** Osrednji odbor vojnih invalidov je ustanovil poseben fond za pomoč vojni siročadi.

— **Ubegei umobolnih človek.** Poročajo nam: Na planino nad »Srednjim vrhom« pri Kranjski gori je prišel v noči od sobote na nedeljo mož srednjih let in pričel razbijati na vrata pastirske koč. Mlada pastirja, ki paseta govedo in nekaj konj, sta mislila, da je prišel kak domačin ali pa turist in sta odprla. Neznane jh je pričel pretepati. Dečkom se je posrečilo, da sta ušla in hitela na sosednjo planino klicati na pomoč. Ker so tudi na tej planini le mlajši pastirji, si niso upali nazaj. V nedeljo popoldne so prišli s pastirji domačini na planino. Našli so vse razmetano po koči in živino razkropljeno po gozdu. Med tem pa je dospelo na planino tudi nekaj korošcev iz vasi Milne iz okolice Blejskega jezera in pripovedovali, da jim je pobegnil umobolni človek in da je ubral pot v gore v smeri jugoslovenske meje. Po poplavi, ki sta jo dala dečka, je bil razsajal identičen z ubegeim siromakom. Niso pa mogli ugotoviti, kam se je s planine napotil.

— **Smrtna kosa.** V Mödlingu pri Dunaju je po kratki mučni bolezni umrla gospa Ela Tschurn, rojena Kremžar, soproga g. Karla Tschurn, namestnika direktorja in višjega knjigovodje avstrijske »National-banke« na Dunaju. Pokojnica je bila simpatična dama, ki je imela mnogo znanecv in prijateljev zlasti v Ljubljani, pa tudi sicer na Kranjskem. Vest o njeni smrti bo vse bridko zadela. Pokopali so jo 28. t. m. v Mödlingu. Bodi ji ohranjen priazen spomin!

— **Henrik Smrekar.** Gremij lepšanj. Ta naslov ima najnovejšo delo kljub morečji boleznj vseeno agilnega slikarja. Je to izvirna litografija, njegov prvenec v tej tehniki. Izvršil je je bolsem v presledkih, a je dočela uspešno delo. Le vsled prenosa s kamna na kamen so nekatere poteze nekoliko trpele. — Na prodaj je v trgovinah: A. Babka, L. Schwentner, M. Tičar, »Nova založba«. Cena je izredno nizka, tako da bo razmeroma mala naklada morda kmalu pošla, če bo delce našlo dovolj dejanskega zanimanja.

— **V pomoč slepim!** Vsakdo, ki ima srce in ki čuti z najbednejšimi, se naproša, naj položi dar slepmu na oltar. Milodare sprejema pisarna »Podpornega društva slepih« v Ljubljani, Wolfova ulica 12, dvorčiče.

— **Krojni tečaj za krojače, šivilje in nešivilje** 28. avgusta. Mednarodna v Parizu in Londonu diplomirana, oblastvena koncesionirana krojna šola, Židovska ulica št. 5. Izdelovanje krojev.

— **Gospodinska Režika Plahuta** je otvorila novo posredovalnico za služkinje. Opozorjamo cenjene čitatelje na današnji oglas

— **Parno in kadno kopališče** v hotelu Sion bo za čas velesjema odprto vsaki dan od 7.—18. zvečer.

— **Uspeh domače industrije železnega pohištva.** Lepa kolekcija vzorcev je izložila tvrdka »Zmaj« iz Zagreba, ki je nam znana iz lanskega velesjema. Kakor čujemo, je tudi letos na dan otvoritve imela priložno številno saljkidov.

— **Uraarska trgovina Ivan Pakiz** — velesjem, paviljon G 385. 1577-n

— **Kako pridej najceneje do motornega koleasa?** Ako kupiš srečko za loterijo Jugoslovenske Matice, ki se vrši dne 30. septembra t. l. Cena srečki je Din 10. Dobitke tvori dva motorna in petindvajset navadnih motork in ženskih koleas znamke »Tour de France« iz svetovnoznane francoske tvornice »Peugeot«. Srečko so na prodaj pri vseh podružnicah Jugoslovenske Matice v Sloveniji in v pisarni Jugoslovenske Matice v Ljubljani. Dobivale se bodo tudi v ljubljanskih trafikah.

— **Motorna koleša à 10.— Din!** Dne 30. septembra t. l. se vrši žrebanje srečk loterije Jugoslovenske Matice. Glavne dobitke tvori dva motorna in 25 navadnih motork in ženskih koleas. Dobitki so iz priznane najboljšje svetovne tvornice »Peugeot«. Cena posamezni srečki, kojih število je zelo omejeno, je Din 10. Na prodaj so pri vseh podružnicah Jugoslovenske Matice v Sloveniji in v pisarni Jugoslovenske Matice v Ljubljani. Dobivale se bodo tudi v ljubljanskih trafikah.

— **Buddha čaj na velesjemu.** Oglejte si H paviljon št. 451 465. 1564-n

— **Priprave za ohranitev sadjeca ali vina v sodih brez alkohola** razstavi »Sveta Vojška« v posebnem paviljonu (nasproti sredine paviljona E), na kar opozarjamo. Istotam se bo točil s temi opremami ohranjen brezalkoholni sadjavec, kar pomeni za nas važno in okusno novost.

Obiskovalce

velesjema opozarjamo na izredno veliko izbero jesenskih oblek in ulstrov
JOS. ROJINA, LJUBLJANA.

— **O tragediji v Omišlju** smo dobili ta-le dopis: Veliko se je pisalo in ugibalo o tem tragičnem slučaju, veliko pretiravalo, največ pa izmislilo. Kot tovariši pokojnega Kandareta, ki smo ga kot takega najbolj poznali, nikakor iz razloga — de mortuis nil nisi bene — temveč zgolj resnici na ljubo, zavračamo razne, na pokojnika se nanašajoče vesti, da bi njegovi sorodniki, znanici in javnost ne mislili, da prihajajo te vesti mogoče iz naših krogov. »Slov. Narod« je iz Omišlja prinesel netočno vest, da je bil pokojni Kandare udan piščali, kar mi — njegovi tovariši odločno zanikamo. Rad se je zabaval v veseli družbi, toda nikdo ga ni videl pijanega. V št. 189 z dne 22. t. m. je »Slov. Narod« zopet poročal v notici »Se o tragediji v Omišlju« o neki zabavi, ki se je baje vršila v restavraciji pri Kokalju in kako se je takrat vedel pokojni Kandare. K temu poročilu pripominjamo sledeče: Dne 24. julija smo slavili v najožjem krogu v restavraciji Kokalji god našega prijatelja »Jake«, to je bila tista takozvana zabava. V družbo je pripeljal tudi Kandare, in to prvič in slednjič, svojo Faniko in jo nam predstavil. Oba sta bila jako dobro razpoložena, istotako tudi vsa družba. Plesalo se je vobče in tudi Fanika je plesala s enim ali drugim iz družbe. Popolnoma neresnično in izmisljeno je, da bi se bil pokojni Kandare pri tej priliki strahovito razjezil, opazivši, da Fanika pleše z drugim, da bi bil grozil s samokresom, da bi si bil strgal obleko na sebi itd. Ni nam ga bilo treba miriti, ker ni dal prav nobenega povoda k temu. Ravno nasprotno, pokojni Kandare je bil ves večer v naši družbi dobro razpoložen in tudi pri petju je krepko pomagal. Dne 4. t. m. se je z jutranjim vlakom Fanika iz Trbovelj odpeljala proti Ljubljani, dne 5. t. m. ji je v isti smeri sledil pok. Kandare, se ni več vrnil. Veliko je bilo naše presenečenje, ko smo čitali poročilo o žalostnem koncu. Na predvečer njegovega odhoda iz Trbovelj smo se z njim še prav dobro zabavali in niti najmanjšega znaka njegove namere nismo opazili. Zato nam je prišla vest o činu popolnoma iznenada. Kaj je nesrečnega tovariša gnalo v smrt, je in bo menda za vedno ostalo nepojasnjeno. Pokojni Kandare je bil veselo narave, odkrit značaj, dober uradnik in kolega in ohranil ga bomo trajno v dobrem spominu. Trboveljski železniški uradniki.

— **Najnoveše bluze, otroške in damske obleke** priporoča Kristofič-Bučar.

Velesenjene dame! Ali že poznate — SANOFORM?

Iz Ljubljane

— **Neznosna draginja na sadnem trgu.** Iz krogov ljubljanskih konzumentov prihajajo popolnoma upravičene pritožbe nad neznosno draginjo na našem ljubljanskem sadnem trgu. Prijatelj našega lista nas opozarja na drastično okolnost, kakšne razmere vladajo na drugih sadnih trgih naše kraljevine. Tako n. pr. velja kilogram finih bosanskih češpelj v Bosni, zlasti v Sarajevu 1 Din, v Zagrebu dobite na trgu na drobno kilogram češpelj za 2 Din, na našem sadnem trgu pa je velikanska draginja. Tako stanejo češpelje na debelo po 4.50 Din kilogram, na drobno pa 5—6 Din. Isto velja tudi za jabolka. Sedaj je doba, ko si vsaka gospodinja skuša vkuhati sadje, toda velika draginja ji to onemogoča. Pozivamo tržno nadzornišvo, da vendar enkrat ukrene kake odločne odredbe proti odušerstvu na sadnem trgu.

— **Vzpostavitev jezua v kopališču Koles.** Izjeli. Vzporni magistrat ljubljanski je zaprosil za vodopravno dovoljenje za rekonstrukcijo jezua v mestnem kopališču Koles.

ziji ter predložil ob enem potrebne načrte. Radi tega je odredena komisijonelna posvetba in obravnava za ponedeljek, dne 7. septembra 1925 s sestankom na licu mesta pri jezui v Kolesiji ob 9. dopoldne. Ker se ni izdala odločba o regulaciji Gradaščice, Glinšice in Malega grabna, je ob enem smatrati v tem pogledu to obravnava za konkurenčno obravnavo. Najkasneje pri tej obravnavi je vložiti ugovore, ki se niso že prej ustno ali pisмено uveljavili, sicer se bo smatralo, da se udeleženci strinjajo z namenavano napravo ter se bo odločilo neglede na poznejše ugovore, oziroma se samo na uradne pomisleke. Mejaši in drugi interesi so vabljivi, da prisostvujejo tej obravnavi. Načrti so do 5. septembra 1925 izvozili nedelje in praznike razgrnjeni na vpogled strankam vsak dan od 9. do 12. v odpravnosti velikega župana na Bleiwei-sovi cesti.

Iz Celja.

— **c Trgovska in obrtna zbornica ljubljanska** ima svoj uradni dan v Celju v torek, dne 1. septembra. Zbornični referent bo uradoval v ravnateljski sobi Javnega skladišča in prevozne družbe od 8. do 12. ure dopoldne.

— **c Vse celjske osnovne šole** pričnejo s poukom v štetek, dne 3. septembra. Otvoritevna maša bo ob 9. uri pop. v farni cerkvi.

— **c Recitalijski večer.** Mlada celjska literata Danilo Gorinšek in Zarko Arušek priredita svoj recitalijski večer dne 7. septembra v mali dvorani Narodnega doma. Recitalista bosta iz svojih zbirk poezije, prozo in dramo.

— **c Za porotno zasedanje,** ki se prične jutri 1. septembra v Celju, je razpisanih okrog 12 raznih slučajev hudodelstev.

Iz Maribora

— **c Smrtna kosa.** V soboto 29. t. m. je v bolnici umrla Janez Laczy, mlinar v Pezarah pri Mariboru. Sokolji je bil star 54 let in je podlegel vodenteli.

— **c Porotno zasedanje v Mariboru** se prične 14. septembra. Na vrsto pridejo sledeči slučaj: Ivan Zamuda in Ruprecht Seneković, rop; 16. sept.: Vladimir Kofar, zloraba uradne oblasti; 16. sept.: Stefan Kozjen, uboj; 17. sept.: Dragotin Dukarič, tatvina; Marija Horvat, poskušani umor. Ostale razprave še niso določene.

— **c Požar v Melju.** V soboto zjutraj je v delavnici mehanika Wudlerja na Meljski cesti izbruhnil požar, ki se je naglo razširil. Obveščena je bila takoj požarna brigada, ki je ogenj kmalu omejila.

— **c Spomenik umrlim vojakom v Mariboru.** V Mariboru se je ustanovil odbor, ki ima cilj postavitev spomenika v Mariboru umrlim vojakom. Apel na prebivalstvo Maribora, da podpira ta plemenita stremeljenje, je našel prijazen odmev in je spomeniku zagotovljena ustanovitev, urede pa se tudi zapuščena vojaška kopališča na Pobrežju. Veliki župan dr. Pirkmayer in tvrdka Franz in sinovi sta prispevala znatne zneske. Razpisani je bil natečaj za načrt spomenika, ki naj bo v umetniškem oziru na višini.

Se že vrtil

Kdo, kaj? Mlin na veter, ki ga je zgradila tovarna čokolade »Mirim« na velesjemu, paviljon H. 158-L

Šolstvo

Gospodinska šola v Mladiki.

se prične dne 2. oktobra ob 8. Vpisovanje je dne 1. oktobra ob 9. zjutraj.

Nmen gospodinske šole je podati občo gospodinsko naobrazbo in temeljit teoretičen in praktičen pouk v vseh strokah gos-podinstva.

Za sprejem je treba, da je gojenka iz-polnoma najmanj 16. leto in da se izkaže za izpričevalom dovršene meščanske ali njej podobne šole.

Učni predmeti so: gospodinsko spiseje, računstvo in knjigovodstvo, vzgojslovje, življenoznanstvo, zdravstvo, državnoznanstvo, nauk iz gospodinstva, vrtnarstvo, serviranje, kuhanje, šivanje, pranje, likanje in vsa domača opravila. Vse navedene predmete poučuje strokovno izprašane učiteljice oziroma profesorji.

Vsaka gojenka plača pri vstopu Din 50 kot pristojbino za učila.

Učenke so ali zunanje, ki stanujejo doma ali drugod, ali pa notranje in stanujejo v internatu, ki je v zvezi z gospodinsko šolo. Zunanje gojenke plačujejo mesečno z ukovno vred Din 600, notranje pa plačujejo za vso oskrbo in ukovno Din 1100.

Pouk traja od 8. ure zjutraj pa do 6. zvečer. Odmor je med 14. in 15. uro. Učenke so razdeljene v 2 skupini, od katerih je ena zaposlena pri šivanju, odnosno pri pranju in likanju, druga pri kuhanju. Teoretičen pouk se vrši skupno. Zunanje učenke gredo po 18. uri lahko domov, notranje pa so zaposlene po skupinah pri pripravljanju večerje in pri posebnih urah, kakor pri francosčini, italijansčini, klavirju itd.

V internat gospodinske šole se sprejemajo tudi učenke drugih šol, ki imajo vso oskrbo in prvovrstno hrano. Mesečni honorar znaša za te učenke Din 1000. S seboj imajo prinesiti perilo, obleko določeno po uvidenosti svojih staršev, jedilni pribor in prtiče, posteljno perilo, 1 letno in 2 zimski odeji ali peruto in blazino. Internat ima svojega domačega zdravnika, ter poleg učiteljice tudi še prefektinjo, ki poučuje francosčino in vodi francosko konverzациjo.

Večerni gospodinski in kuharski tečaj za uradniškovne soproge, za uradnice in za delavke se bodo tudi letos vršili. Ti tečaji se začno tudi prve dni oktobra, trajajo 3 mesece in se vrše po trikrat v tednu od 17. ure dalje. Natančnejše informacije daje ravnateljstvo mestne ženske realske gimnazije v Ljubljani.

Sokol

Proslava 1000 letnice hrvatskega kraljestva

Kako smo več javili, proslavljuje Jugoslovensko Sokolstvo na dane 7. i 8. septembra ove godine ovu veliku historijsku spomen - slavu. Blizu 500 jugoslovenskih sokolskih društava odat će na dan 8. septembra o. g. u isti čas dostojno počtu tvorcu hrvatskoga kraljevstva i uspomeni na deset vijekova častne prošlosti. Starejšinstvo Jugoslovenskog Sokolskog Saveza odabralo je središtem i žarištem ove proslave prijestolnicu Hrvata, bijeli naš Zagreb. Proslava u Zagrebu primet će osobit sjaj i dostojanstvo sudjelovanjem predstavnika prvaka Jugoslovenskog Sokolstva iz cijele države, nadalje članova saveznog starejšinstva a po gotovo načinom same proslave. Svim tim htjelo je zavezano starejšinstvo da pokaže, koliko važnost Jugoslovenskog Sokolstva polaže na ovu proslavu hrvatskoga dijela našega naroda, poštujući častne njegove historijske uspomena i tradicije načinom punim pleteta ozbiljenosti i trezvenosti, ali prožeti također iskrenom i vrućim željom, da i ovi svečani dani ne prodju za budućnost neopazeni, već da se u bratskom dogovoru stvore smjernice i preduvjeti za daljnji što bujniji razvoj Jugoslovenskog Sokolstva, koje je za vrijeme šestogodišnjeg svog opstanka pokazalo već toliko plemenitih i zrelih plodova svoga rada.

U okviru proslave sakupilo je Jugoslovensko Sokolstvo toliko značajnih i markantnih tačaka, da je zbilja teško odlučiti, kojoj da se daje prednost pred ostalima. Po-kušat ćemo stoga, da u krupnim crtama i kronološkim redom iznesemo dosele poznate pojedinosti svečanosti priredbi.

Već prvi dan, t. i. u ponedjeljak 7. septembra počinje se sa organizacijskim djelom velikog zamašaja, slednjicom saveznog odbora, na koju svaka župa izaslaže 1 delegata. Iz dnevnoga se reda ove sje-dnice vidi, od kojih će zamašaja biti za daljnji ovogodišnji i dogodišnji rad Jugoslovenskog Sokolstva, a sretan i značajan slučaj htio je, da će se na ovoj sjednici u Zagrebu ratificirati pravila saveza Slaven-skog Sokolstva, kojemu je i temelj udaren u Zagrebu prigodom prošlogodišnjeg sleta. Ako je iz Zagreba prvi put poletjela u svijet teza jugoslovenskog narodnog jedinstva i u ovom našem klupom gradu vazda našla svoje najvjernije i najvratnije pobornike, to ovaj naš Zagreb, evu u kraćkom roku od godine dana daje uz odobravanje ponajboljih sinova cjelokupne nacije svoj placet za stvaranje i efektiviranje dosele najveće slavenske organizacije, saveza Slavenkog Sokolstva. Et hoc quondam mem-nisse juvabit.

Za odborniku sjednici izdan je ovaj dnevni red: 1.) izvještaji starejšinstva, načelnika i odsjeka; 2.) izvještaji o ustanovljenju saveza slavenkog sokolstva u Varšavi; 13. i 14. augusta o. g. i ratifikacija pravila Slavenkog Sokolstva; 3.) svesokolski slet u Pragu 1926. god. i sudjelovanje Jugoslovenskog Sokolstva na tom sletu; 4.) sudjelovanje jugoslovenskih sokola na međunarodnom gimnastičkom natjecanju u Lionu 1928. god. i sudjelovanje istih na natjecanju za slavensko prvenstvo u Pragu prigodom VIII. svesokolskog sleta; 5.) odluka o kraju i danu za glavnu skupštinu J. S. S. u 1928. god.; 6.) odobrenje društvenih župskih i saveznih pravila; 7.) predlozi župa; 8.) slučajnosti.

Istoga dana u 8. s. na večer prikazat će se zagrebačkom općinstvu na svečanoj akademiji u Narodnom Kazalištu ponajbolji vježbači i vježbačice iz cijele države. Potonji program bit će objavljen putem novina i na kazališnim oglasnim ceduljama. Već sada možemo saopćiti, da će na toj akademiji sudjelovati posebni odlični odjeli bratskih sokolskih društava iz Beograda, Karlovaca, Ljubljane (Matica), Novog mesta, Siska, Sušaka te Zagreba I. i II. Nastupit će i odio, koji je na ovogodišnjim natjecanjima u Beogradu proglašen prvakom Jugoslavije, a osim toga uzorni odio brata Leona Štuke-lja, svjetskom pobjednika i prvaka na pariškoj olimpijadi. Izvadiat će se konačno i međusletske proste vježbe za članove i članice. Akademija otvorit će se prigodnim svečanim slovom, za kojim slijedi živa slika, sokolska apoteoza tisućgodišnjice, prikazana po Sokolima i Sokolicama. Svršetak akademije činit će prekrasan pjesnički prikaz narodnog jedinstva, koji će svojom top-linom, srdačnošću i dikcijom očarati sva-kog posjetitelja.

Za akademiju ustanovljene su ove ulaz-ne cijene: a) lože, mezzanin Din 223, I. kat Din 200, II. kat Din 90, b) cercla I. in II. red Din 56; c) parket I. red Din 45, II.—IV. red Din 40, V.—X. red Din 36, XI.—XII. red Din 31, d) balkon I. red Din 31, II. red Din 29, III.—V. red Din 27, VI.—IX. red Din 22; e) djaci Din 3.50, stolojanje Din 3.50. Ulaz-nice prodavaju se od danas u knjižari Trpi-nac, Preradovićeve ulica, te svaku večer od 6. do 8. sata u odhorskoj sobi Sokola I. Bogovićeve 7. Budući da se oveći broj ulaznica mora rezervirati za goste izvana, preporuča se zagrebačkom općinstvu, da si što prije nabavi ulaznice. Braća i sestre iz pokrajine neka smište jave na naslov Sve-čanosti Sokolski Odbor, Zagreb, Bogoviće-va 7, svoje želje glede eventualnoga rezerviranja sjedala.

Sokolski svečanostni odbor proglašao se do svečanosti dana 7. i 8. septembra o. g. permanentnim, te drži svaki dan od 8.—11. sati na večer svoje sjednice. Na naslov S-kolski svečanostni odbor, Zagreb, Bogovi-ćeva 7 neka se također uprave svi do-jbratskih župa i društava u pogledu proš-logodišnjice.

Poziv sokolskim župama i društvu Sva bratska župa i društva molimo, da namjesta odgovore na poslana im upite njihovog dolaska i boravka u Zag-zreb! Starejšinstvo župa

Gospodarstvo

Sladkorni trg

Splošni položaj svetovnega sladkorne trga se je zadnje dni zelo malo spremenil. Za blago so razmere neprimerno ugodnejše, nego se je pričakovalo, toda nova kampanja trpi pod pritiskom povoljnih vesti o dobrih izgleh za novo letino tako v Evropi, kakor tudi v prekomorskih državah. Na newyorškem trgu je opaziti živahno trgovino in labilnost tendence, ki pa ne bo dolgo trajala. Na češkoslovaškem trgu je povpraševanje še vedno živahno. Prvotni kontingent sladkorja je bil v CSR izrpan tekoma 11 mesecev tako, da je bilo treba dodati še količino sladkorja za september. Vlada je že izdala potrebno dovoljenje za povečanje tega kontingenta. Domača potrebnost sladkorja je narasla v juliju v primeri z junijem za 82.000 centov. To je v zvezi s konserviranim sadja. Tudi izvoz sladkorja iz CSR se je v juliju zvišal tako, da se do konca letošnje kampanje produkcija, odnosno veletrgovcem ni treba bati glede prodaje starih zalog. Nemčija je sprejela takozvano malo carinsko novelo, s katero uvaja na uvoz sladkorja pet mark, na uvoz surovin pa 4 marke carine in sicer od vsake 50 kg. Ta carina stopi v veljavo s 1. septembrom in inozemstvo računa, da se odsej tudi uvoz sladkorja v Nemčijo ne bo treba boriti s tolikimi ovirami in težavami, kakor doslej. Tudi v Nemčiji gre zadnje čase več sladkorja v denar. Domačega sladkorja bo primanjlovala že v septembru tako, da lahko računamo z živahnim povpraševanjem po inozemskem sladkorju od strani nemških trgovcev.

Na newyorškem trgu je bila tendenca kubanskega sladkorja čvrsta. Cene so poskočile od 4,33 v ponedeljek na 4,37 v torek in 4,40 v sredo. Koncem tedna se je ustavil sladkor na 4,37. Dasi je prodajala Evropa in Kuba poznejše termine, vendar na trgu ni bilo opaziti večje labilnosti in koncem tedna se je položaj celo nekoliko zboljšal. Cene so varirale takole: september 2,53, 2,55, 2,54, 2,49 in 2,50, december 2,69, 2,70, 2,68, 2,63, 2,64, januar 2,69, 2,71, 2,69, 2,64, 2,64, februar 2,76, 2,76, 2,74, 2,70, 2,70, maj 2,84, 2,84, 2,83, 2,78, 2,79. Londonski, pariski in hamburški trg se je razvijal v splošnem slabo kakor newyorški.

Nekaj črtic o naši lesni trgovini

Kakor je splošno znano, je lesna trgovina prišla valed peragata dinarja in padca lire v precejšnji stagnaciji. Tu pa tam si nekoliko opomore, za par dni gre, potem pa takoj zoet zastane. Gotovo pa je, da se večina lesa, kar ga danes prihaja na trg, kupljenega v času, ko je bila naša valuta še slaba, prodaja skoraj za kupno ceno. Dočim naša velika podjetja le težko prosperirajo, prihajajo k našim posrednikom iz Italije različni agenti, večinoma nestrokovnjaki in naši ljudje jim kaj radi prodajo les. Omenjeni netrgovci kupijo pogosto les kar na panju, ga puste sekati in zagati na manjših žagah. Večina takih kupcij pa visi v zraku in nebroj manjših posrednikov, ki so se pred meseci hvalili, kako dobro so prodali, in sicer pravim »Talanom«, danes tožijo in kolnejo, da so les že davno odposlali, prejeli pa so le mali predjem, za glavno plačilo pa se kupec več ne zmeni. Taki prekupčevalci se pojavljajo po vsi Sloveniji in nihče jih ne vpraša, jeli imajo dovoljenje za trgovino ali ne. Pa tudi davka ne plačajo. Davkov ne plačujejo tudi oni, ki so jim za vodnika od posrednika do posrednika in služijo mastne provizije. Omenjeni prekupčevalci so veliki škodljivci naše lesne trgovine. Cene našega lesa dvigajo in jih tudi lahko, saj kakor omenjeno, trgujejo brez vsakega nadaljnjih stroškov, plačajo pa, če se jim zljubi. S tako kvarljivo trgovino pa nastanejo tudi nenormalne cene, ki slabo vplivajo na nakup in prodajo.

Cene, ki jih plačujejo pri taki dezorganizirani trgovini domači trgovci posredniki gotovo ne odgovarjajo dejanskim razmeram, posebno ako posrednik les sam seka in spravlja iz gozda. Takemu nenormalnemu stanju v naši lesni industriji in trgovini bo treba tako ali drugače napraviti konec.

Kakor vsaka pametna država, tako bo moral koncem koncev tudi mi misliti na bodočnost. Najvažnejše vprašanje je gotovo gospodarsko, kajti le pri dobrem gospodarstvu je mir v državi. Vzemimo za zgled našo sosedo Italijo; kako dalekovidni so njeni voditelji. Občutili smo že nešteto krat na lastni koži, kako nas je ovila okrog prsta; ona je diktirala, mi smo pa poslušali. In ravno v trgovinskih zvezah, pri katerih je najvažnejši predmet naš les, so nas Italijani doslej vedno izkoriščali. Skrajni čas je, da postanemo malo dalekovidnejši in pogledamo enkrat tudi preko sosedovega dvorišča. Z branjenjem ne bomo nič dosegli; ako hočemo biti moderni trgovci, moramo v svet.

Izključeno je, da bi Italija porabila za se ves les kar ga nakupi v Jugoslaviji, Avstriji in Rumuniji. Neobdelani in napol obdelani les kupi, doma ga obdelata. Italijanski delavec služi, naš pa strada. Interesi naše države se križajo z onimi Italije in pri tem kot šibkejši in manj izkušeni vedno podležemo. Zakaj bi se ne poborili, da dobimo del svetovnega lesnega trga. Zakaj ne skrbimo, da dobimo direktne kupce, ki bi kupovali od nas obdelani les, ne pa kakor Italija, ki uvaja na naše izdelke visoko carino in tako duši že v kalu vso našo lesno industrijo?

Ta korak ni tako enostaven, vendar pa ne smemo več odlašati. Svetovni trgovini je potreben denar. Španija se zelo zanima za naš les in tudi Anglija je že poskusila, toda to so podjetja, ki rabijo velike količine, rabijo cele ladje, to je približno količina 400.000 ton. To pa predstavlja zopet v gotovini solidno svoto, ki ji je izmed naših trgovcev malokdo kos. No, in če bi se to tako plačalo, potem bi se slo, toda treba je čakati včasih mesece in mesece, predno je blago plačano.

Nadalje ovira našo lesno industrijo pomankanje pomorske toneže in pa dobrih železniških zvez z morjem. To bi se dalo za silo še premagati, pač pa je s kapitalom težko in tu ne pridemo prej na zeleno vejo, predno država s silo ne pritiska na znižanje obrestne mere. Morala pa bo država tudi sama nekoliko revidirati svoje postopanje. Sicer so državna posojila le po 7 % ali druge oddaje državi od denarnih zavodov so danes tako visoke, da so slednji prisiljeni držati se precej visoke obrestne mere. Z znižanjem obrestne mere bomo dvignili trgovino in pri večjem delovnem obratu dobi večje državne dohodke.

Kaj nam pomagajo visoke številke izvoza, ako gre vse neobdelano iz države? Ako bi vsako desko samo pooblašali, koliko bi zaslužil naš delavec in kako kmalu bi bilo konec brezposelnosti. Vsak neobdelan hloh, ki ga pošljemo v Italijo, je top v gospodarski vojni med nami in našo sosedo.

Kaj nam pomagajo naše lesne borze in vse moderne veletrgovine, ki se jim otežkoča delo z raznimi omejitvami in visokimi davki, dočim razni domači, posebno pa tuji elementi brez plačevanja davkov in strokovnjakega znanja trgujejo. Kaj pomaga našemu delavstvu vse naše domače bogastvo surovin, ako še mora gledati lačen s prekritimi rokami, kako se italijanski delavec smeje, ker ima delo in kruh in hvali svoje diplomate.

Ako pridemo sami na svetovni trg, ne odvisni od svojih sosedov, bomo lahko trgovali tudi pri visoki valuti.

g Stanje Narodne banke dne 22. avgusta. V oklepajih razlika v primeri s stanjem dne 15. avgusta. Kovinska podloga 508,3 (+ 16,2), posojila 1.138,8 (+ 9,4), račun za odkupovanje kronskih novčanic 1.186,3, račun začasne zamenjave 366,9, državni dolgovi 2.968,3, vrednost državnih domen, zastavljenih za izdajanje novčanic 2.138,3, saldo raznih računov 1.138,6 (+ 44,1); skupaj aktivne 9.443,8; pasiva: od glavnice izplačano 27,9, rezervni fond 6,2, novčanišče v obtoku 5.856,2 (- 31,5), državni račun začasne razmenjave 366,9, državne terjatve po raznih računih 35,8 (- 28,7), razne obveznosti 937,8 (+ 9,9), državne terjatve za zastavljene domene 2.138,3, ažijo za kupovanje zlata 74,3; skupaj pasiva 9.443,8.

—g Hmeljarsko društvo za Slovenijo je razposlalo strokovnim listom inozemstva sledeče poročilo: Zalec-Savinska dolina, 28. 8. 1925. Obiranje srednjereanega hmelja se bliža svojem koncu. Množina pridelka na 1 ha zemljišča se bliža oni lanskega leta. Zaradi povečanja s hmeljem zasajene plošve, bo letošnja množina ono lanskega leta prekosila za približno 20 %. Hmelji je fin in prvovrsten po kakovosti in barvi. Pozni hmelj kaže žalostno sliko. Zaradi peronosporbe bo množina pridelka komaj 20 odstotkov od one v normalnih letih. Pri vsem tem je hmelj rjave barve in manjvredne kakovosti. Kupčija s srednjereanim hmeljem je bila zadnji čas prav burna. Začetna cena pred enim tednom po 50 Din za 1 kg se je skokoma dvignila na 100 Din z obilno napitino. Dobra tretjina vsega pridelka te vrste hmelja je že prodana. —Mnogo tujih kupcev je došlo, posebno Bavarcev. Društveno vodstvo.

—g Hmelj. (XXIII. poročilo). Nürnberg, 28. 8. 1925. Najboljši hmelj za 10—15 M višje — cena po 410—485 M za kg.

—g XXII. poročilo hmeljarskega društva v Zalcu, dne 28. avgusta ob pol 5. zjutraj. Nürnberg, 27. avgusta. Prodanih 200 bal. Čvrstejši. Nekoliko več povpraševanja po vseh lepobarvnih vrstah. Cene od 400 do 475 M za 50 kg.

—g Petdeset razprav o finančni vprašanji. Pod tem naslovom pripravljata zagrebška gospodarska revija »Bankarstvo« posebno knjigo, ki bo obsegala 50 razprav najodličnejših gospodarskih piscev o naših najaktualnejših finančnih vprašanjih. Med avtorji so minister financ dr. M. Stojadinović (Beograd), italijanski minister financ conte Volpi (Rim), bivši boglarski minister Kosta Todorov (Beograd), bivši minister trgovine in industrije Giuro Surin (Zagreb), podpredsednik bančnega urada češkoslovaškega ministristva financ dr. Vilim Pospisil (Praga), glavni urednik londonske »The Economist« Leonard I. Redd (London), dr. Vlada T. Marković (Beograd), dr. Juraj Vrbanić (Zagreb), Nikola Berković (Sarajevo), Stanko Šverhuga (Zagreb), mnogi drugi delavci. Poleg teh razprav prinese knjiga zanimive črteže in statistiko. Razprave se bodo večinoma posvetile finančni politiki naše vlade.

—g Premestitev državne žrebnarne. Ministristvo poljedelstva je sklenilo prenesti državno žrebnarno iz Saniča blizu Zagreba na drugo mesto Hrvatske, ker se je dosedanjí teren v Saniču izkazal, da je močvirnat in da škoduje plemenski kmetiji. Tozadevni kredit za nakup zemljišča in zgradbo primeranih poslopij v znesku 2 milijonov dinarjev je odobren.

—g Za napredek naše živinoreje. V narčni proračuna poljedelškega ministristva za prihodnje leto se nahajajo prav izdatne postavke, ki so namenjene napredku in izboljšanju naše živinoreje. Tozadevna postavka znaša 43.404.998 dinarjev.

—g Prodaja hrastovih debel se bo vršila dne 18. septembra t. l. pri direkcijski v Bjelevaru. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

—g Prodaja odpadkov (od blaga, usnja, kovin itd.) se bo vršila dne 10. septembra t. l. pri upravi 4. Zavoda za izradu vojne odeče v Zagrebu. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Ženska tajnost

Privlačna sila, s katero veže naše moške marsikatera ženska, skriva v sebi tajnost, glede katere so si lomili glave že razni učenjaki in norci vseh stoletij. Pesniki opjevajo to čudežno moč ženske, ne da bi jo mogli spoznati in učenjaki, ki so o tej stvari gostobesedno razpravljali, so prišli končno do sklepa, da je v nekaterih ženskah »nekaj«, kar se ne da približje z besedo označiti. Odprto ostaja vprašanje, kaj ima samo nekatera ženska toliko sreče pri moških, druga pa ne. Angleški psiholog Ward Muir pravi, da moškega na ženski mika ono, kar je na nji nenavadnega in kar pada posebno v oči. Pred nekaj dnevi je opazil v elegantnem hotelu, kako so se mladi gospodje gnetli okoli mladenke, ki ni imela ostrženih las. Vsakdo je hotel z njo plesati in vsakdo se ji je laskal, kako da ji dobro pristojajo dolgi lasje in da naj si jih nikar ne da ostriči. Takrat pa, ko so se pojavile prve gospodične s kratkimi lasmi, so se vrtili okoli njih mladi gospodje z isto vnamo, kakor sedaj okoli dolgo las. Mož današnje dobe hrepi po novostih in posebnostih in interesantna mu je vsaka žena, ki presega povprečnost. Včasih so oboževali sentimentalke, ženske z duše polnim pogledom in mehkim govorom. Danes je ta tip izvržen in prednost ima resolutna, samostojna krasotica, ki se možu bolj sama blaja. Tudi navaden lep obrazek je že prebogost, da bi vlek el moške nase. Išče se izrednosti, toda lahko pride zopet čas, ko se bodo v ospredje stavljale take žene, ki se sedaj zapostavljajo.

72 let v trgovini

V Londonu je deloval nekdo, ki ga ne navajajo po imenu, v eni in isti trgovini 72 let. Mož šteje 86 let in pravi, da ne gre iz trgovine morda ne radi starosti in slabosti, marveč samo zato, ker se mu nudi povsem ugodna prodaja. Govoril je te dni z novinarji in se brdiko pritoževal nad modernimi časi. »Dandanašnji ljudje ne znajo delati. V trgovske posle je vstopila žena in od takrat dalje gre vse slabše. Nikdar poprej ni bilo toliko pomot v računih kakor jih je sedaj, ko pišejo račune ženske. Nikdar se ni delalo tako slabo kakor se dela danes. Sedanjí rod ne more dočakati visoke starosti, marveč morajo moški in ženske kmalu umreti, ker ne znajo delati. Jaz sem delal po 16 ur na dan in v nedeljo nisem trgovine nikdar zaprl pred drugo uro popoldne. In to je tajnost moje starosti.

Skrivnost ruskega pomorskega arhiva

Sovjetsko časopisje poroča v senzacionalnih člankih, da so v Petrogradu odkrili arhiv ruske pomorske flote, odnosno ruske mornariškega ministristva, ki se je nahajal v palači admiralitete. Na arhiv so trčili čisto slučajno. Palačo admiralitete so sklenile sovjetske oblasti pregledati ter isto restavrirati. Palača je namreč za časa revolucije prav močno trpela. Ko so pregledovali zid večje sobane, katero so hoteli razširiti, so odkrili v zidu zazidano shrambo arhiva ruske admiralitete. Ruski admiral so arhiv zazidali leta 1917, predno je izbruhnila revolucija. Na ta način so hoteli preprečiti, da pade arhiv boljševiške roke. Najdeni dokumenti so zelo zanimivi. Obsegajo podrobne opise stanja in moči ruske flote ter razne načrte za ofenzivne sunkne proti Nemčiji. Najvažnejši del najdenega arhiva vsebuje pestro zbirko špijonažnih dopisov iz vseh delov sveta, ki so jih dostavljali ruski admiraliteti razni plačani vojniki in agente. Iz teh spisov je razvidno, da je imela ruska vojska najbolj razpredeno mrežo špijonaže od vseh držav, ki so se udeležile svetovne vojne. Med poročili je mnogo lažljivih poročil, ki s jih sestavljali sleparski vojniki, da so lahko izmogavali rusko admiraliteto. Često najdemo mesto pravih poročil navadno izmisliotne.

Sovjetsko časopisje naznanja, da se bodo dokumenti arhiva postopno objavljali in da bodo zbudila marsikatera vohunska poročila naravnost evropsko senzacijo. Iz njih se bo baje razvidelo, kako pretkano je postopala ruska vojska, da se dokopile do važnih sporočil iz nasprotnih držav in vojsk.

Iz kalifornijskega eldorada

Med najnaprednejše pokrajine Združenih držav spadajo njeni najzapravnejši kraj Kalifornija. Še pred dvajsetimi, tridesetimi leti je bila Kalifornija nepoznana pokrajina Združenih držav, brez cest in potov, prava puščava. Velikanske peščene planjave so napravljaše vrt mrtve zemlje, ki bo vedno zapuščena. Reke, ki so drvele s pobočij visokih Sier, so izginjale v peščeni zemlji, kjer je rastle le nizko grmovje brez vrednosti. Šele najdišča zlata so zvalila ljudi v Kalifornijo. Na ta način je pokrajina kmalu zaslovela kot pravi, rajski eldorado bohemov in ljudi, ki so hrepeneeli po zlatu in brezdelni sreči. Pokrajina je nakrat oživel, mesta so vstajala iz tal, kakor gobe po dežju. Napredek teh krajev si lahko predočimo, če štimo, da je n. pr. Los Angeles, središče Kalifornije, napredovalo v teku zadnjih treh let od pol milijona na milijon ljudi! Pokrajina, ki je še pred 30 leti kazala lice popolne puščave brez najmanjše kulture, razpošila letno nad 60.000 vagonov plemenitega sadja, oranž, limon, breskev, grozdov, banan, Kalifornija, ki šteje šest milijonov prebivalcev, razpolaga z 1,6 milijonov avtomobilov. V Kaliforniji nahajamo neizčrpana petrolejska polja, ki tvorijo poleg sadne kulture glavno bogastvo prebivalstva. Vsa pokrajina izgleda kot en vrtil. Na tisoče in tisoče kilometrov daleč peljejo široke, popolnoma s tesno čakovane ceste

To in ono

med sadnimi vrtovi, vilami in gospodarskimi poslopiji. Poleg sadnih vrtoev goji tudi vinogradništvo v velikem obsegu. V Kaliforniji žive radi tega ljudje posebne vrste. Polni so življenske radosti ter izredno pridni.

V taki pokrajini je naravno, da so vzniknili številni šolski zavodi, imenovani college, v katerih se podaja učencem najmodernejša vzgoja. Učenci žive v internatu. Eden najmodernejših takih internatov je v mestecu Pomona. Pomona college spada med najbolj slovite college Združenih držav. Vsako leto se poteguje za sprejem v to šolo nad 1500 deklet in mladeničev, sprejme se jih pa samo 800 (400 deklet in 400 mladeničev). Zavod je takozvani junior college s samo enim letnikom strogo znanstvene izobrazbe. Novosprejetje dijakov štejejo frosh, kar pomeni po naše brucsi. Tekom leta se učijo v prvi vrsti predmete, ki so v zvezi s praktičnim življenjem. Po triletnem pouku zapustijo college kot bachelor of arts (Amerikanci pišejo ta naslov s skrajšanimi črkami B. A.). Vsled tesnega spoja praktičnih predmetov z znanstvenimi se profesorji takih collegev ne morejo v dovoljni meri posvetiti strogo znanstvenemu delu, vsled česar se je pojavil v Združenih državah pokret, ki hoče izpremeniti razbogačene college v prave visoke šole po evropskem vzorcu. Ostali college bodo zavzemali položaj naših srednjih šol, samo da v ameriških zakonih mnogo temeljiteje razpravljajo o praktičnih predmetih, da so boljše opremljeni z znanstvenimi delavnimi in z bogatimi podporami. Dijaki spijo v posebnih z vsem modernim zdravstvenim komfortom opremljeni sobici. Dijakine opravljajo vsa hišna dela. Amerikanska žena sama pospravlja hiško, čisti otroke, kuha, pere in lika. Potem vozi sama avtomobil, podpira moža, dela na vrtu, šiva obleke in vzgojuje otroke. Podpira moža vestransko. Zvečer se družina pelje z avtomobilom v kino. Dijakine opravljajo v collegeh vsa gospodinjstva dela. S 17. letom mora deklica v svet. V koledžu prejme potrebna navodila, da si ustvari kot uradnica ali žena samostojno eksistenco. V moški mladini vlada zelo agilen duh. Vsa mladina je izredno ukažljiva. V prostem času goji športe ter nastopa v gledaliških vajah. Izbirajo si polke, ki ji bodo v življenju najprikladnejši.

Ameriški filozofi o Nemcih

Pravkar so izdali korespondenco velikega ameriškega filozofa Williama Jamesa, ki je sestavljal filozofski nauk »pragmatizma«. Ta nauk uči, da je vse iz navade in zahteva, naj vse služu navadi. Williams je študiral v Nemčiji, Franciji in v Angliji. O Nemcih je pisal James nastopno:

»Berlin je živo mesto, prebivalstvo debelo in močno, pa z inteligenčnim izrazom. Zelo ljubim Nemce, vsaj tiste, ki jih poznam. Veliko resnice je v prislovi, — ki pravi, jih poznam. Veliko resnice je v prislovi, da je vsak debel človek tudi dober človek. — Sploh zavzema treh pri Nemcih odlično mesto. Nemci so napram tujcem uslužni. Nemška civilizacija vsebuje marsikatero veliko črto. Dienst ist Dienst, služba je služba, mi je odvnil večerj sluga, ki je zabranil vstop v park po določenih urah, da si je skušal prijatelj pripraviti do tega, da mi dovoli vstop kot tujcu. Služba je služba, to je sploh veliko geslo Nemcev. Radoveden sem, kateri Amerikanec bi vršil svoje delo v znamenju takega gesla! V tem geslu se zrcali ravno natanjarija sila Nemčije, ki jo občudujem pri marsikateri priliki.

Ribe, ki pojo

Malu pristanišče Pascagoula, ki se nahaja v državi Mississippi, brani v sebi veliko posebnost. Tamonjji prebivalci se ponajšo z ribami, ki pojejo po njihovi reki. Muzika lične sposobnosti teh rib se omejuje tako, da dā vsaka riba samo en glas od sebe, toda vsaka drugačnega in tako napravi skupina rib cel koncert. Prebivalstvo se je dolgo časa plašilo in strašilo in si ni znalo razlagati, odkod prihajajo glasovi in kdo jih daje od sebe. Po dolgi dobi so domaćini šele ugotovili, da prihajajo ti glasovi iz reke. Poprej so mislili, da hodijo duhovi po bregu reke in strašijo ljudi. Zato je bil poklican celo znani spiritist Arthur Conan Doyle, da prouči, kaj in kako je z glasovi na reki. Prepričal se je tudi on, da ni duhov, ampak da je v pristanišču Pascagoula posebna vrsta rib, ki pojejo. Sedaj jih hodijo številni Amerikanci poslušati.

Bajno bogastvo maharadže Številka 20

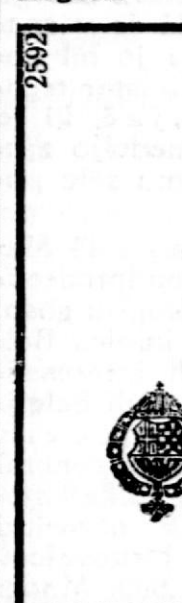
V Londonu vzbuja splošno pozornost krepki in zastavni maharadža iz Patiala, eden največjih bogatašev sveta in lastnik najkrasnejših draguljev na svetu. Mladi maharadža, ki šteje 36 let, je prišel v Evropo kot zastopnik mahin, samostojnih držav Indije, čijih interese bo varoval na plenarni sedji Zveze narodov v Ženevi.

Pred prihodom maharadže je prispele v London 200 kovčgov, last nj. Velikanstva. Toda ti nas ne zanimajo, pač pa njegova osebnost. Maharadža je najbogatejši orientalski knez, čigar letni dohodek znašajo poredno vsoto 12 milijonov zlatih frankov. Dasi je njegovo zadržanje v Londonu omejeno samo na par dni, so preuredili celo nadstropje enega najrazkošnejših londonskih hotelov. Je to hotel »Savoy«, kjer je bilo najeto takozvano »nadstropje milijonarjev« za maharadžo. Nad 100 sob je bilo spremenjenih v čarobno palačo.

Maharadža iz Patiala potuje z ženo in otroci, njegovo spremitvo pa tvori okoli 50 oseb. V hotelu ima na razpolago plesno dvorano, sprejemno dvorano itd., v hotel pa vodi posebno zidan vhod, da Njeg. Vel. pr. vohodu nihče ne nadleguje.

Za prenos kovčgov v hotel je bilo potrebnih 20 nosačev. Sploh je ommozno štelo 20 vedno v ospredju. Za maharadžo je bilo v Londonu tudi naročenih 20 avtomobilov. Ni čuda, da je njegovo bivanje v Londonu senzacija dneva in da se pred hotelom navzile vsem varnostnim odredbam zbira dnevno na stotine radovednežev. C njegovi osebi, še bolj pa o njegovem bogastvu krožijo bajne vesti. V ostalem je maharadža izredno delaven človek in zatrjuje, da dnevno dela 12 do 16 ur.

Oblečen je vedno po evropskem načinu, nosi pa na glavi s dragulji posejan turban, ki vzbuja občudovanje in obenem zavist. Njegovi dragulji, pošiti po obleki so med izvedenci cenijo na tri milijone zlatih frankov. Bajne imata maharadža 20 jeklenih zabojev, v katerih so nakopičeni kromski zakladi njegove kneževine. Zaboji se zapirajo z 20 različnimi ključi. Vsak ključ poseduje drug zakladnik, čigar visoko mesto je v rodbini dedno. Za odpiranje enega zaboja je potrebna navzočnost vseh 20 zakladnikov, v nesprotnem slučaju je taka procedura nemogoča.

K. JURMAN
KR. DVORNI OPTIK
LJUBLJANA.

O. S. Marden.

Ako se spremeni mišljenje, se spremeni tudi človek sam

Prevedel dr. F. S.

Pomenimo se nekoliko o pogumu. So ljudje, ki so imeli s početka tako malo te laetnosti, da jim je bil takorekoč odvzet vsak izglez v bodočnost. Toda razumna vzgoja od strani roditeljev in učiteljev je odstranila to hibo ter je razvila njihov pogum do take mere, da so dosegli resnične in velike uspehe. Sredstva, ki so jih pri tem rabili, so obstojala v tem, da je bilo pri njih gojeno zaupanje v samega sebe in da je bila pri njih misel poguma vedno živa: Mladeniču so pripovedovali o junaških činih in o življenju velikih junakov, prepričevali so ga, da strah ni resnična lastnost, marveč samo odsotnost naravnega poguma, ki je prirojen vsakemu človeku. K temu pa je treba še prideti resnično vero v pogum.

Možgani se spreminjajo radi načina svojega delovanja in radi okolnosti, ki posegajo v človeško življenje. Možgani ljudi, ki morajo živeti stalno v mestu in tam na porno delati, se popolnoma razlikujejo od možganov onega, ki živi na kmetih in opravlja tamkaj v miru svoje vsakdanje delo. Prebivalce velenaste misli hitreje zbistreje, ker se zahteva od njega zelo veliko in je tudi drugačen kakor človek na kmetih.

Možgani se zelo lahko prilagodijo spreminjenim razmeram. Vsak poklic ima svoje posebne zahteve in razvija drugačne sposobnosti in lastnosti, kateri se možgani prilagodijo. Med pridigarjem ali učenjakom na eni strani in trgovcem na drugi je v tem oziru velika razlika. In tako razvija tudi oni, ki ima nalogo, da vodi druge, v sebi zopet popolnoma posebne lastnosti.

Okolice, ki podžiga častitljivost, učinjuje silno na spremembo in razvoj možganov. Mladenič, ki se je rodil in vzraste v kraju, ki je redko obljuden, ima mogoče visoko nadarjenost za gotovo delovanje toda ta nadarjenost ne more priti do razvoja in veljave, ker ni za to potrebnih ugodnih priok. Ako pa gre v mesto in se tamkaj zavzame njegova častitljivost, se lahko popolnoma spremenil vsa sestava njegovih možganov. Kako često opazujemo te nagle spremembe pri mladih ljudeh, ko prihajajo v šolo ali pa na univerzo. Stik z drugimi sošolci, nalezljivi vpliv častitljivosti razodeva mlademu možu, da vidi, kakšne sile so v njem skrite, sile, o katerih se mu do takrat niti sanjalo ni. S tem se seveda tudi spremeni nadaljna pot njegovega življenja.

Nasteti so primeri, da je bila skrita nadarjenost privedena k živahnemu razvoju, ju potom sprememba položaja in zaposlovanosti.

Šele sedaj začnemo nekoliko spoznavati možnosti razvoja možganov in ustvarjanja značaja, kar gotovo s časom bistveno spremenijo in obnovi ves naš način vzgoje. Učitelji in roditelji bodo stremili za tem, da se popolnoma prisvoje poznavanje možganov. Razumeti bodo morali, kako se naj razvija in krepke nezadostno razvite lastnosti na ta način, da uplívamo na vzrast možganskih celic.

Nedavno umrlí svetovnoznani profesor James v Harvardu je rekel, da tudi najbližja bežeca misel spremeni možgane in zapusti v njih svoje sledove. Dobre kakor tudi slabe misli zapuščajo v enski meri svoje odteške v njih in ako se mnogokrat ponavlja, ne ustvarjajo samo duševnega razpoloženja, marveč tudi stalno spreminjajo tako silo sestavo možganov, da je nam vedno težje opuščati ta način mišljenja. Iju beznjiv značaj postane radi stalnih misli, ki se tkejo predstavi sovražnih in mastnih valnih naklepov, trd in ostenen. Ako je hočeš nasprotno postati uljuden in ljubljn, vedi pred vsem, da tega ne dosežeš ako se udataš zlobnim mišlim.

Odgovorni urednik:
OTON CRISTOB

„J“. 616.

Vrvi

A. Šinkovec, d. d. Grosuplje.

Obiskovalcem

velesojma udobno ugoden nakup
jezennih oblik in ustroev

JOS. ROJINA, Ljubljana

Ljubljanski velesojem

Prvi in drugi dan

O letošnjem velesojmu se splošno govori, da je bolj pregleden, soliden in s večjim okusom ranžiran nego lanski. Organizacija naših velesojmov lepo napreduje, kar je najboljši dokaz, da je uprava v dobrih rokah. Posebno pozornost zbuja higijenska in sportna razstava, pa tudi razne druge atrakcije so privabile že prva dva dneva mnogo obiskovalcev. Sobotna je bila še v znamenju otvoritve, vendar pa je bil po set popoldne zadovoljiv. Minister trgovine in industrije dr. K. Rajčič, ki je odpotoval iz Ljubljane v nedeljo zjutraj, se je izrazil o velesojmu zelo pozitivno.

Včeraj je posetilo velesojm 44. Ma cedonov pod vodstvom podpredsednika trgovske zbornice v Skopju gosp. Petra Jakimovića in večja skupina Bolgarov, večinoma trgovskih interesentov. Velesojm si je ogledal tudi belgijski konzul v Zagrebu g. Rajčević. Italijanski poslanik v Beogradu general Bo d r e r o je poslal potom tukajšnjega italijanskega konzula k otvoritvi pismene čestitke. Število obiskovalcev je znašalo včeraj okrog 20.000. Mnogi bi radi prišli na sejmšče brezplačno ali s tujimi legitimacijami. Sejmski upravi delajo tri zastojenkarji velike preglavice, ker pri večjem navelu ni mogoča stroga kontrola. Dobro bi bilo, če bi šli policijski organi upravi v tem pogledu vsestransko na roko. Dotične, ki se izkažejo s tujo legitimacijo, naj bi oblasti eksemplarno kaznovali, ker drugače ne bo reda. Razstavljalci so v splošnem zadovoljni. Pojavilo se je že več kupcev, ki povprašujejo po blagu, dasi se prične pravo poslovno življenje na sejmšču šele prihodnje dni. Iz Subotice, kjer je imela vremenska katastrofa tako težke posledice za tamkajšnji velesojem, je prišlo včeraj na naš velesojm več razstavljalcev inozemcev z blagom vred. Hoteli so dobiti prostore, da razstavijo svoje blago. Sejmska uprava gre vsem razstavljalcem rade volje na roko, vendar pa zamudnikom pri najboljši volji ne more vedno ustreči.

Velika privlačnost letošnjega velesoja je poleg sportne tudi higijenska razstava, ki je od lanskega leta zelo napredovala. Taka razstava je bila v Ljubljani že davno potrebna in javnost je z veseljem pozdravila vest, da bo higijenska razstava stalna. Organizatorjem, ki so svojo splošno koristno in poučno prireditev zelo izpopolnili, gre popolno priznanje in hvaležnost za to naporno delo. Včeraj je posetilo higijensko razstavo nad 4200 oseb. Vsi so bili z ogledom zelo zadovoljni. Sejmski urad je poslal v Zagreb, kakor tudi v druga mesta večjo množico vstopnic. V Zagrebu so že vse vstopnice prodane, tako da je bilo treba poslati nove, kar je najboljši dokaz, kako se zunanji svet zanima za naš velesojem. Naval tujecev je tako velik, da so morali v soboto ponoči mnogi prenočevati v spalnih vagonih, ker v mestu ni bilo več prenočišč. Železniška uprava je rade volje ustregla sejmski upravi, da se pripravijo za ta slučaj spalni vagoni. Sploh je opaziti v Ljubljani mnogo tujecev. Tako sta torej že prva dva dneva pokazala, da se obeta letošnjemu velesojmu prav dober uspeh. Vreme je

ugodno in če ostane tako kot je bilo v soboto in nedeljo, utegne letošnji po številu posetnikov prekositi vse dose danje velesoja. Za prihodjo nedeljo se obeta v zvezi z živinsko razstavo mnogo podeželskih obiskovalcev iz okolice in drugih krajev. Letošnja živinska razstava bo zelo bogata. Včeraj je vladalo na sejmšču ves dan živahno vrvenje. Zlasti popoldne je bil naval občinstva tako velik, da je bil ogled paviljonov zelo otežkočen. Razstavljalci seveda niso prišli na svoj račun, ker med nedeljskimi posetniki običajno ni kupcev, pač pa so bili lahko zadovoljni prodajalci jestvin in pijače.

Sportna razstava na velesojmu

Po vojni smo zelo napredovali in dosegli prav lepe uspehe, kar se vidi tudi po razdeljenih predmetih, ki so jih razstavila razna društva, včlanjena v nogometnem savezu. Med prve zanimivosti razstave spada gotovo znak našega nogometnega prava »Ilirije«, sestavljen iz 90 značkov različnih mednarodnih društev, med njimi nebroj svetovno priznanih, s katerimi je tekmovalo omenjeno društvo. Nogomet ima danes v Sloveniji nad 19 društev s 4000 organiziranimi člani in je gotovo oni sport, ki najbolj napreduje. Napredek pa ima zahvaliti izbornemu vodstvu saveza.

Najbogatejša je razstava kolesarskega podsaveza, kjer je namizano ogromno število daril, pokalov, diplom, priznanic, odkrovanj etc. Zastopani so klub Kol, Ilirija, ASK Primorje in Sava. Kolesarstvo je naš najstarejši sport in se je pričelo razvijati l. 1875. Ustanovitelji so bili večinoma tujci. Leta 1887 pa so vrli kolesarji ustanovili prvi slovenski kolesarski klub LBC. Leta 1896 je bila ustanovljena »Zveza Slov. kolesarjev« s sedežem v Ljubljani. Več članov, ki so sodelovali pri ustanovitvi prvega slov. kluba, je še danes včlanjenih v obstoječih kol. društvih, ki jih je v Sloveniji 12 s približno 1000 člani. Slovenski kolesarji so se udeleževali različnih internacionalnih in drugih dirk ter so vedno odnesli častna, eventualno prva mesta. Popularni dirkači in zmagači Solar, Kosmatin, Goltes in Bar imajo tu razstavljene bogate sadove svojega sportnega udejstvovanja. Tudi motociklisti ne zaostajajo. Major Jaklič, Barešič, Hrbar, Ogrin, Kopač in dr. so s svojimi krasnimi darili bistveno pripomogli k lepi sliki razstave. Nadalje vidimo tu kolesa in motorje od prvih najprimitivnejših do zadnjih najmodernejših.

Med drugimi modernimi sporti v Sloveniji zelo napreduje avtomobilistika. Pred vojno je obstajal Kranjski avtomobil, kjer so bili Slovenci bele vrane. Po vojni so ustanovili Jugoslovanski avtomobil v Ljubljani. Na inčiativo Ljubljane so se l. 1923 združili vsi avtomobilci v državni SFS in skupni savez pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljice Marije s sedežem v Beogradu in leta je postavil svoje sekcije, Ljubljanska sekcija, ki šteje 130 članov, ima razstavljene nekaj slik, dalje en najmodernejši dirkalni voz tipa »Ansaldo« in več potniških vozov raznih modernih tipov.

Najmlajši med našimi sportniki pa so aviatiki, toda razstavili so nekaj izrednega. Lansko leto ustanovljeni »Aero-klub«, ki šteje le par članov, je razstavil popolnoma nov tip aeroplana, delo slovenskega inženjerja, Ljubljana, Bloudka. Slednji je bil konstruktor v tvornici aeroplanov pri svetovni firmi »Estrika« in ko se je vrnil, je

prisel graditi nov enokrovačnik, ki je dolg 5,5 m in širok 10 m. Razen 16 HP motorja konstrukcije Blackburne iz Anglije je uporabil samo domači material. Po razstavi se bo dvignil.

Trinajsti so naši vrli veslači. Društvo sicer še ne obstoja dolgo, ali dobro napreduje: šteje nad 100 članov. Veslači so razstavili več slik in dva najmodernejša dirkalna čolna in sicer eno štirico »Trudkov«, nemški fabrikat, in pa en dvojico, angleški fabrikat, hudebnega »gada«. Kakor smo izvedeli, je ta čoln vreden imena, ker je baje prav malo veslačev, ki bi si upali z njim na valove Ljubljanske, kajti treba je posebne spretnosti. Kdor pa ga zmagaja, mu »gad« poseben užitek.

Slednjič so z desne strani vhoda razstavili naši planinci, mladi »Skalaši« slike in predmete, ki kažejo višek sporta. Nič manj kot je njihova zimska razstava, je gotovo zanimiva tudi turistijska. Turistijska, ki jo gojimo že od l. 1893, je pri nas zelo napredovala. To kažejo v razstavi naši najboljši planinci Skalaši, ki so razstavili vse, kar potrebuje turist, naj si bo pri manjših, kakor tudi pri najtežjih plezalnih turah. Od čevljev do klubuka, od derez in krpelj, do najmodernejših vrvi in cepinov, Čevlji so navadni turistijski vrv in plezalni. Posebno prvi, delo domačih čevljarjev iz Mojstane, so prav praktični. Vidi se jim, da jih je delal mojster, ki je sam plavinec. So močni, dobro kovani, niso pa tako težki, kakor jih navadno vidimo pri planincih. Cepini so različni. Taki, ki jih rabimo na ledu in taki, ki so za ture brez ledu. Razstavljenci so tudi in domači izdelki. Vidimo, da so tudi naši domači enakovredni tujim izdelkom. Vrvi so čisto svilene, konopene in sicer iz manila konopile in svilen vložko in pa konopene. Naša domača konopila je pretežka za izdelovanje turistijskih vrvi. Razstavljena je tudi vrv, ki jo je uporabljal naš slovenski vodnik na Grossglocknerju. Amaterski fotografiki oddelček »Skale«, čigar delo so razstavljene zimske slike, pa tudi v planinskem oddelku razstavil nebroj divnih gorskih prikolic, ki ni ne zaostajajo za zimskimi slikami. Vseh slik imajo Skalaši nad 100. Pa tudi več zelo marljivo izdelanih kart in grafikov so izdelali, kjer se vidijo zarisanе vse ture, ki jih je do sedaj podvelo društvo, naj si bo v zimski ali v poletju.

V sportnem paviljonu imajo poleg sportnikov razstavljene svoje predmete različne sportne firme, med njimi tudi precej domačih izdelkov, ki pričajo, da tudi na tem polju, v izdelovanju sportnih potrebščin, dobro napredujemo. Želimo marljivim in poštenim razstavljalcem čim več uspeha in čim več posnemačev na njihovi vzvišeni poti!

Lesna industrija v Sloveniji

Na zunanji strani paviljona E je razstavilo veliko število naših lesnih industrij svoje raznovrstne izdelke, kakor na različne načine žagan in oblan les, deske, late, parketne deske, lesno ogelje i. dr. Iz nazorne statistike je razvidno, da imamo v Sloveniji 107 parnih žag, 21 žag na elektriko, 23 na vodne turbine, 1917 navadnih vodnih žag, 173 s pol jarmi, 2121 navadnih jarmov s 4058 rezili, 1065 krožnih in 43 tračnih žag. Letna produkcija lesa je znašala v Sloveniji pred vojno 499.600 m³, danes pa 1.204.500 m³, torej se je več kot podvojila. V lesni stroki je zaposlenih 74.500 delavcev. Lesne izdelke imajo razstavljene sledeče tvrdke: Andoljšek Ivan (Trebnje), Siska Ivan (Ljubljana), d. d. Arbor (Ljubljana), dr. K. Bora (Trzin), Sutej & drug (Ljubljana), Al. Cvenkelj (Ljubno), Čater Ivo (Celle), I. Vode (Ljubljana), Fr. Heinrich (Ljubljana), Vinko Heinrich (Kočevje), Vinko Hudočnik (Radovljica), Vinko Jan (Gorje), Janc - Hudočnik - Resman (Radovljica), Jos. Javornik (Grosuplje), Ant. Kajfež (Kočevje), Matzelle & Cie (Črmošnjice), d. d. Korotan (Prevalje), Škerbec & Bartoli (Ljubljana), Zora (Črnomelj), Mulej & Ko.

(Bled), graščinsko oskrbnstvo Boštani, Ant. Požarčič (Podnart, Fr. Ravnikar (Ljubljana), uprava škofjskih veleposestev v Gornjem gradu, Remec & Ko. (Dupleca pri Kamniku), Iv. Rus (Loški potoki), Joško Kršmanec (Kamnik), Ant. Kobi (Ljubljana), Kulovec & drug (Novo mesto), Kunstelj & Zalar (Šoštanj), Jos. Kunstelj (Vrhnika), Ing. Milan Lenarčič (Ribnica na Pohorju), Jos. Lenarčič (Vrhnika-Verd), Jan. Zupan (Kranjska gora), oskrbnstvo Windischgrätzovih veleposestev (Konjice).

Zdravstvo

Prva pomoč

Spisal dr. Mavricij Rus, mestni fizik in sejdovnik rešilne postaje v Ljubljani. Ljubljana 1925. Natiskana in založila Učiteljska tiskarna.

Dr. M. Rus je z ravnokar izdano knjigo izpolnil občutno vrzel v naši popularni medicini. Zdravstvena prosveta našega ljudstva napreduje vsestransko, vrše se ljudska predavanja, prirejajo se higijenske razstave in izdajajo poljudni zdravstveni časopisi. Ker pa je človeški spomin nezanesljiv in kratkotrajen, je nujno potrebno, da se gradivo sistematično zbere in poda v priročni knjigi, tako da je vsakomur v najkrajšem času mogoče ponoviti in pregledati vso stvarino.

Dr. Rusova knjiga nas zanima pred vsem po svoji vsebini, ki je zajeta iz najvažnejšega poglavja ljudskega zdravstva. V dvojem oziru odločuje prva pomoč o nadaljnjem poteku bolezni ali poškodbe: 1. v začetku prevladuje v bolniku in njegovi okolici čustvo strahu in razburjenosti, ko je edino mir in hladnokrvni premislek na mestu. V močnem afektu navaden človek sploh ni sposoben presoditi situacijo in zadeti pravo. Zato se moramo že prej v popolnem miru in ravnodušju poučiti o vseh možnih nevarnostih in o na primernejšem poučiti o vseh možnih nevarnostih in o na primernejšem načinu prve pomoči, tako da potem poučiti razum v primeru istinite nevarnosti neka avtomatično brez ozira na utripajoče srce in drhteče roke, brez ozira na čustvo usmiljenja in groze pravilno presodi in napravi; 2) prve ure po poškodbi pa so tudi merodajne za infekcijo rane in odvisno je samo od načina prve pomoči, da se bakterije iz nečiste rane iznebijo in zamore, oziroma da se sicer čista rana umetnejo s prsti pomočnika ne inficira.

Izvrstno je dr. M. Rus rešil svojo nalogo. Pregledno in nazorno je uredil vse možne slučaje nevarnosti in točno navedel posebni način prve pomoči. Kar pa povečuje praktično uporabnost knjige v najširši ljudski sloji, to je n. e. domači, poljudni in vsakomur umiljivi jezik. Rusova »Prva pomoč« je prava ljudska knjiga in sodi v knjižnico vsakega izobraženega Slovenca, spada v nujni inventar zadnje gorske koč.

Nad vse pa povišuje vrednost Rusove »Prve pomoči« iskreni socialni duh, s kojim je bila napisana, čist socialni duh, ki prebija vsakega mislečega in modernega zdravnika, čist socialni duh, ki vodi in usmerja danes ves razvoj medicinske znanosti in organizacije. Manj so časi, ko je tudi v zdravniškem stanu odločeval svetovni nazor materialističnega kapitalizma, da si vsak državljani izbere svoj poklic samo za to, da ga kapitalistično izkoristi, torej čimprej obogati. Zdravnik ni več čist priresek kapitalizma, ki prej samo na največje uro slovovala, da mu izpiše zadnjo kapljico ekonomske krvi. Tudi v zdravniškem stanu je prodra splošna socialna zavest, da izvršuje vsak stan le kot organ socialnega organizma svoje specifične funkcije, pri čemur je osebni ekonomski uspeh samo drugotnega in prigodnega porreda. Socialno čustvoviti in stremeti zdravnik se zaveda, da obstoji socialna funkcija zdravniškega stanu v obrambi ljudskega zdravja in v borbi proti trpljenju bolezni. Ta zavest je dobila krepko pod-

„J“. 616.

Lan, konoplja

A. Sinkovec, d. d. Grosuplje.

ljence ima zastopstvo P. Cvenkelj, senzal ljubljanske borze, in Rutgers Guido (Hoče). Za vse razstav.

poro od dveh strani: prvič je znanstvena bakteriologija pokazala, da je dosti lažje prečrtati nalezljivo bolezen, nego jo izlečiti v okuženem organizmu; drugič je ista bakteriologija ugotovila, da je za pobijanje nalezljivih bolezni potrebna zdravstvena prosveta ljudstva v zmislu umevajoventno medicino; z velikim zaupanjem se zbira ljudstvo okoli svojih prijateljev-zdravnikov, ki prihajajo k njemu, da poplazuje medicino in da se z njegovim sodelovanjem bori proti glavnemu zlu življenja, proti vrpljenju in bolečinam.

Napoved nam je še pohvalno omeniti našo marljivo in požrtvovalno Učiteljsko tiskarno, ki je prevzela breme založništva in se ni ustrašila nobenih stroškov, da knjigo »Prve pomoči« opremi z lepljimi podobami in okusno zunanjsko.

Dr. Fr. Derganc.

Proti obolelosti deluje s kolosalnim uspehom samo
VILFANOV ŠAJ
kar priznavajo vsi strokovnjaki. — Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. — Proizvajal: Kem. pharm. laboratorij Mr. D. VILFAN, ZAGREB, ILICA 204.

Nove metode zdravljenja paralize

Dasi so učenjaki že pred 70 leti domnevali, da je med sifilisom in progresivno paralizo neka zveza, smo morali čakati do točnejših podatkov o tem problemu do l. 1905 odnosno leta 1912, ko sta Wassermann in Japonec Noguchi dokazala, da so spirohete v bolnikovih možganih in da je ta nevarna, večinoma smrtonosna bolezen posledica sifilisa. Progresivna paraliza se pojavi največkrat pri moških od 30–50 leta, včasih tudi pri otrocih. Spirohete uničijo živčno substanco. Vprašanje je, zakaj ni mogoče lečiti te bolezni s salvarsanom ali živim srebrom, ki je sicer najboljšo sredstvo proti sifilisu v prvem stadiju?

Znameniti monakovski psihijater Krepelin je skušal nedavno odgovoriti na to vprašanje in je prišel do zelo razveseljivih rezultatov. Pričel se je, da se stanje bolnika pri progresivni paralizi zboljša, če prebavi v tem času kakor drugo težko bolezen. In mora biti neka zagonetna zveza med progresivno in kako drugo težko boleznijo. Šele ko spoznamo to zvezo, lahko razumemo, zakaj divji narodi ne trpe toliko od progresivne bolezni, dasi so Evropejci zanosili sifilis tudi med nje. Pač pa se ni rodilo le občudljivi za razne druge nalezljive bolezni. Nadaljna opazovanja so dokazala, da so imeli črnci v Ameriki prejšnje čase zelo redko progresivno paralizo. Odkar pa imajo na razpolago vsa zaščitna sredstva, dajejo tudi oni enak odstotek paraličnih norcev. Za to zvezo, ki odkriva borbo proti paralizi nova pota, so se začeli zanimati zadnje čase zlasti dunajski medicinski strokovnjaki. Eksperimentirali so na ta način, da so prisilili paraličnu malarične parazite. Paraliza je začela polejati. Tudi s povzročitelji tifusa so dosegli zdravniški pri paralizi lepe uspehe.

Iz dosežanih eksperimentov, ki so seveda šele v povojih, se da sklepati, da bo v doglednem času mogoče uspešna borba proti progresivni paralizi. Medicinski bodo pomagali pri tem povzročitelji raznih nalezljivih bolezni.

PAVILJON „J“. 616. ANTON ŠINKOVEC D. D. GROSUPLJE.

Egon Zois, tajnik Ljub. velesoja:

Sejmski urad

Sešla sva se po dolgih letih s prijateljem izza šolskih klopi kranjske gimnazije. Vzbuja sva spomine, kako sva grenila profesorino življenje in se prisrčno smejala svojim mladeniškim budalostim.

Potem se je prijatelju zjasni obraz. »Kje si sedaj?«

»Pri Ljubljanskem velesojmu.«

»Kako?« me vpraša začuden, »ta je vendar šele v septembru! Kaj pa delaš tam?«

Takrat je bilo sredi aprila in pomladansko solnce je sijalo nad Ljubljano. Neštetokrat sem slišal isto začudeno vprašanje, mnogokrat sem ga skušal razjasniti, čestokrat sem tudi skomiznil z rameni in se kratko odrezal: »Delam pač.«

A starega prijatelja sem si hotel še obdržati, zato ga povabim, da si ogleda naš sejmski urad.

Kmalu sva stala pred vitkim mlajem, ki straži nad vhomom velesoja. Stopila sva v sejmske pisarniške prostore. Velika dvorana, opredeljena spredeji z dolgo mizo in ličnimi lesenimi

ograjami, vmes pa line, a za njimi pridno pišeči uradniki in stroje piske.

»Vidiš,« mu pravim, »tu se izdajajo informacije, ta gospodična vodi kartoteko o prijavih razstavljalcev, tu je ekonomat, ki ima naš inventar in številne tiskovine v evidenci in ki oddaja ob sejmju legitimacije in vstopnice blagajnam in prodajalnam. Bolj zadaj je odpravnost in registratura za številno našo korespondenco. Ta soba je ravnateljstva, ta pa moja.« In povabil sva ga naj vstopi.

»Glej,« mi pravi on, »ne razumem tega. Enkrat v letu se vrši ta kratek sejm, komaj 10 dni. Priznam, nekaj tednov prej in pozneje je treba za pripravo in odpravo; a kaj delate celo leto preje?«

»Torej,« mu odvrnem, »tu si vzemi cigareto, raztolmačim ti stvar. — Glej, velesojem se konča sredi septembra in priznal mi boš, da tako veliko reči likvidirati ni lahka stvar. Razstavljalci spravljajo svoje blago, mnogo jih ima še kake želje in vprašanja, ki jih moramo kolikor mogoče zadostiti. Potem moramo skrbeti, da dobimo carinske svote, za katere smo imenom razstavljalcev jamčili carinskemu uradu in pa morda še neplačane najemnine od vseh razstavljalcev; sploh je mnogo pisarij, dokler se ne poravnajo vse naše terjatve.«

Ko je vse to urejeno, pričnem z bilanco, ki jo moramo najpozneje do decembra predložiti našim upravnim svetnikom.

Kakor ti je menda znano, služi naš velesojem medsebojnemu spoznavanju

naših pridobitnih krogov z onimi iz vseh mogočih inozemskih držav. Čestokrat pa se odloči inozemski kupec šele mnogo pozneje za kako dobavo naših proizvodov ali naš kupec za naročilo inozemskih proizvodov. V takih slučajih prihajajo na sejmski urad vloge za tržovske informacije, ki jih le-ta radi dobro organiziranih in inozemskih zastopnikov lahko in na zadovoljiv način reši. Ta stran našega dela se vedno bolj razvija.

Z novim delom se začinjajo priprave za prihodnji sejm. Štiriletna praksa, ki jo imamo, nas je izučila, da je mnogo ekonomičneje in uspešneje za nas, ako v miru in s prevdardkom vse pripravimo, kakor na delu prepuščamo vse zadnjemu trenutku.

Stalnemu opozorilu javnosti na prihajajoči velesojem služi posebno glasilo »Sejmski Vestnik«, ki izhaja štirikrat na leto po 5000 izvodov in skrbi za to, da se vezi med razstavljalci in sejmsko upravo od zadnjega sejma vedno bolj utrjujejo. Ta »Vestnik« ima tudi važno nalogo, da seznanja naš jugoslovanski trgovski svet natančneje z našimi tovarniškimi podjetji, našo domačo obrtjo in našimi prelepimi letovišci in kopališči.

Ena najvažnejših nalog modernih sejmov je reklama. Jasno je, da čim več ljudi vidi razstavo in trdno tablo, tem izdatnejša je reklama za njo. Zato skuša sejmski urad pritegniti čim več razstavljalcev in posetnikov.

Razstavljalce vabi »Sejmski Vestnik« in pa zelo razvita individualna propaganda, za katero porabimo letno

čez 14.000 pisem. V inozemstvo pošiljamo lično opremljene brošure s slikami sejmišča in Ljubljane v jeziku dotičnega naroda. Doselej dopisujemo v srbo-hrvatskem, češkem, francoskem, angleškem, nemškem, italijanskem ter v esperantskem jeziku.

Posebno panogo tvori časopisna reklama. Sejmski urad je vsilni zvezi z našim novinarstvom, ki mu gre s hvalevrednim razumevanjem na roko ter približuje že od meseca februarja naprej vedno bolj goste beležke in članke o velesojmu.

Obiskovalci se vabijo poleg »Sejmskega Vestnika« potom plakatov in letakov. Plakatov se odpošilja na vse kraje naše države, pa tudi v inozemstvo okoli 25.000 vseh mogočih jezikov po čez 300.000. Razen tega se vabijo znani in resni kupci še s posebnimi dopisi. Tudi o njih vidimo posebne sezname in smo letos razposlali nad 30 tisoč takih vabil. Razen tega ima sejmski urad v vseh evropskih državah, da celo v Carigradu in Bombayu svoje posebne zastopnike, ki delajo za sejem propagando.

To so torej priprave, ki se vrše že pozimi in spomladi. Koncem spomladi se pregledujejo in popravljajo paviljoni, pleskajo reklame, deske, mlaji in drugi okrasji, dovaža se pesek, sploh se postopoma in premišljeno pripravljajo vse, kar zamore povečati prijetnost in udobnost sejmišča.

S pričetkom poletja pričenjamo doletovati prostore. To je za nas zelo težko delo, ker hoče vsak razstavljalec, tudi če se zlasti še tako pozno, imeti

čim lepše mesto. Dokler se vsem tem željam ne ugoti, poteče sejmskim uradnikom še marsikaka znojna kaplja. Poleg tega se prično, čim bolj se bliža sejem, obravnava z mestno občino, vloge pri pokrajinski upravi in drugih oblastvih, pri davkarjih in carinarnici, pregovori s tiskarnami, razprave z dobavitelji, podjetniki in obrtniki, ki delajo za sejem, končno z ministrstvi, železniškimi ravnatelji, ki izdajajo vsako leto obiskovalcem naš sejma mnogo ugodnosti in nam grede, to moram priznati, v vsakem oziru na roko.

Prijatelju so se med mojim pripovedovanjem vedno bolj razširjale oči. »Dragi moj,« me prekine, »potem pa imate res veliko dela!«

»Pozimi dovolj in poleti skoraj preveč.«

Vstal je, da pride še na vlak. »Želim vam samo letos boljšega vremena kot lani.«

»Nič batil!« se zasmejem, »obljubili smo letos sv. Petru častno vstopnico in vrhu tega je še patron največje in najstarejše ljubljanske fare, torej bo uvidel pomen našega velesoja za belo Ljubljano in ga oblagodaril s posebno lepim vremenom!«

„J“. 616.

Motvoz

A. Sinkovec, d. d. Grosuplje.

„J“. 616.

Mreže

A. Sinkovec, d. d. Grosuplje.

L. Gerkmantrgovina z usnjem na debelo
Ljubljana, Sv. Petra c. 71
nasproti tovarne Polak.**Papirna trgovina****M. Tičar**

Ljubljana

Šelenburgova ulica št. 1.

IV. BRUNČIČ & E. REBERNIKpleskarja in ličarja
Ljubljana, Karel Kotnikova ulica
(baraka za Ledino)
se priporočata cenj, občinstvu.
Cene zmerno, postrežba točna.
Triletna garancija. 161 L.**LJUBLJANSKA MENJALNICA**
Kolodvorska ulica št. 41.Nakup in prodaja vsakovrstnih valut po naj-
ugodnejših dnevnih cenah. 3031
Odprto ves dan nepretrgoma!**Strojniki**izprašan, se sprejme k
lokomobilu. Zaječar, Sr-
bija. Ponudbe s sprice-
vali pod „Strojniki“
poštni predal št. 144**Svetovna**
učinkovitost!po vsem svetu zaščiten! Patenta
ključa za oblike v televi-
zijskem žepu, neobhodna vsa-
komur. Varuje vrata in stene. Se
povsod lahko pritrji na en pri-
jem. Peresno lahka. Zastopana po
vsem kontinentu. Dobiva se pri
Anton Reya, Austria
Dreifaltigkeitsstrasse 13
Odda se zastopstvo za SHS

Št. 17.799/ref. IX.

Razpis.

Mestni magistrat razpisuje oddajo vseh

- kleparskih del -

na strehah vseh objektov mestne pehotne vojašnice na Taboru.

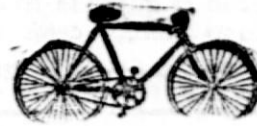
Ponudbe je vložiti do 3. septembra 1925 do desetih do-
poldne pri mestnem gradbenem uradu, kjer se tudi dobe potrebne
informacije in mere. Mestni gradbeni urad si pridrži tudi pravico,
pomezne objekte posameznim mojstrom oddati.Mestni magistrat ljubljanski,
dne 25. avgusta 1925. 3100**Karl Tschurn**, namestnik direktorja in višji knji-
govodja Avstr. Narodne banke, kot soprog, **Karl Tschurn**,
revident Avstr. Narodne banke, kot sin, in **Ana Wiesner**,
profesorjeva vdova, kot sestra, naznanjamo tužni žalostno vest,
da je naša nadvse ljubljena, nepozabna žena, mati in sestra,
gospa**Ella Tschurn roj. Kremžar**po kratki, mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umi-
rajoče, nenadoma preminila.Našo drago pokojnico smo položili danes v Mödlingu k
večnemu počitku natihoma, kakor si je želela.Sv. maše zadušnice bodo brane na Dunaju, v Mödlingu
in v Ljubljani.

Dunaj - Mödling, dne 28. avgusta 1925.

Mali oglasi, ki služijo v
posredovalni in posred-
ni službi, vsebujejo
najmanjši znesek Din 5.**MALI OGLASI**Zonitve, dopisovanje
ter oglasni strogi trgo-
vski značaj v vsaki
besedi in
Najmanjši znesek Din 10**Službe****Ekonom,**zmožen, z večletno prak-
so — išče službo na
grajščini ali večjem pose-
stvu. — Ponudbe pod
„Ekonom/3067“ na upr-
vo „Slov. Naroda“.**Vpokojenec**želi mesta sluge ali no-
čnega čuvaja. — Nastopi
lahko takoj. — Ponudbe
pod „Čuvaj/3113“ na upr.
„Slov. Naroda“.**Službo Lčnika**iščem za takoj. Žena bi
lahko opravljala tudi dru-
ga dela na vrtu. — Do-
pisi pod „Hišnik/3065“ na
upravo „Slov. Naroda“.**Strojniki**samostojen — išče službo
pri večjem podjetju. —
Dopisi pod „Strojniki/3040“
na upravo „Slov. Nar.“.**Modistka,**samostojna, išče službo
v boljšem salonu. — Do-
pisi pod „Modistka/3107“
na upravo „Slov. Nar.“.**Stanovanja****Stanovanje.**
Samostojen gospod išče
stanovanje dveh sob s
kopalnico in pritlikinami
(ali večje). — Ponudbe
pod „Samostojen/3137“
na upravo „Slov. Nar.“.**Večja prazna soba**
s posebnim vzhodom se
išče. — Dopisi pod „Mi-
nost/3112“ na upravo „Slov.
Naroda“.**Opremljena soba**(lepa) s posebnim vzhod-
om in električno lučjo
se odda s 1. septembrom
solidnemu gospodu. —
Naslov pove uprava „Slov.
Naroda“.**Stanovanje**1-2 sob s kuhinjo, v me-
stu ali na deželi — išče
železniški uradnik. — Po-
nudbe pod „Septem-
ber/3066“ na upravo „Sloven-
skega Naroda“.**Trije dijaki**se sprejmejo na stanova-
nje in dobro domačo
hrano. — Ponudbe pod
„Hrana/3116“ na upravo
„Slov. Naroda“.**Prazno sobo**v bližini tramvaja — išče
gospod, ki je ves dan od-
soten. Soba v pritičju
ima prednost. — Ponud-
be pod „Samec 45/3128“
na upravo „Slov. Nar.“.**Prodaj****Naprodaj**dobro ohranjeno pohi-
stvo, mal štedilnik in ku-
hinjska kredenca. — Na-
slov pove uprava „Slov.
Naroda“.**Večji štedilnik**za gostilne itd. — napro-
daj. — Ogleda se: Go-
spodstva cesta 18. 3117**Sokolski krog**za močno postavo, dobro
ohranjen — se prodaja. —
Dopisi pod „Kroj/3108“
na upravo „Slov. Nar.“.**Posojila****20.000 dinarjev**brezobrestnega posojila
posodim za stanovanje
hišnemu gospodarju, ki
mi odstopi dve prazni so-
bi s souporabo kuhinje.
Pogoji: vključba na prvo
mesto. Dopisi pod „Po-
sojilo takoj/3038“ na upr.
„Slov. Naroda“.**Pouk****Francoščina**poučuje učiteljica, ki je
bila več let v Franciji.
Naslov pove uprava „Slov.
Naroda“.**Strojepisni pouk**na Christofom zavodu
Domobranska cesta 7/I,
se vrši vsak dan. — Za
nove gojence vpisovanje
31. t. m. in 1. septembra
t. l. — Učna ura Din 375.**Nepremičnine****Proda se vila**pred vojno zidana s 1000
kvadr. metrov lepo ure-
jenega vrta, oddaljena
15 minut od Mestnega
trga. — Naslov pove
uprava „Slov. Nar.“.**Manjšo trgovino**s stanovanjem na deželi
v prometnem kraju iščem
za takoj v najem; event.
jo tudi kupim. — Ponud-
be pod „Manjša trgovina
3042“ na upravo „Sloven-
skega Naroda“.**Manjša hiša**z enim praznim stanova-
njem v Ljubljani — se
kupi takoj. — Ponudbe
pod „Hiša/3136“ na upr-
vo „Slov. Naroda“.**Dvokatna kuća**na Sušaku na prometnom
mjestu sa dobro uvede-
nom gostionom i sobama
za strance, veliki doho-
dak, prodaje se uz
povoljne uvjete. Upititi
se pismeno kod Publici-
tas d. d. Zagreb. Gun-
dulićeva 11. — 700.000
2855.**Razno****Dijak (-inja)**se sprejme v svo oskrbo.
— Gospodstva cesta
št. 12, I. nadst. 3147**Hrana**Buffet univerze „Dvorec“
priporoča okusen obed in
večerjo za 15 Din dnev-
no. 165/L**Šivane odeje**(kovrte) vseh vrst, težje
in širše — kupite 20 %
ceneje — samo pri izde-
lovatelju. — Manufaktu-
ra Krisper, Rožna ulica
št. 19. 3138**Otomane**najfinije izdelane v bla-
gu Din 900.—, afrik-mo-
droce Din 250.—, patent
fotelje in vse tapetne
izdelke po najnižjih ce-
nah. Vabi na ogled! —
Rud. Sever, Ljubljana,
Gospodstva cesta 6 (v
hiši mesarja Slamiča). 152/L**Suhe gobe**

M. GERSAK, Ljubljana

Kongresni trg 10. 129/L

Slike za**legitimacije**izdeluje najhitreje foto-
graf HUGON HIBSER,
Ljubljana, Valvazorjev
trg. 167/L**Paviljone**v dekoraciji na velesej-
ju sprejema — Rud. Se-
ver, Ljubljana, Gospo-
dstva cesta c. 6 (v hiši
mesarja Slamiča). 150/L**Največja zaloga**in največja dvokolesa,
motorji, otroški vozički,
šivalni stroji, pnevmati-
ka, Ceniki franko. Pro-
daja na obroke „Tribu-
na“ F. B. L., tovarna
dvokoles in otroških vo-
zičkov, Ljubljana, Kar-
lovska cesta 4. 160/L**Ako se hočeš****hitro in bogato****poročiti,****ne pozabi inserirati v****„Slov. Narodu“!****Prostovoljna javna dražba**tovarniškega in stanovanjskega objekta ter go-
spodarskega poslopija na 4280 m² pripravno za
vsako obrt, industrijo, zavode itd. Nahaja se ob glavni
cesti v Mengšu blizu pošte, hiš. št. 81. — Proda se
po zmerni ceni. — Plačilo po dogovoru. Dražba se
bo vršila v nedeljo, 6. septembra 1925 ob 10. dopol-
dne na licu mesta. 3133**IVAN PAKIŽ**

LJUBLJANA, Stari trg 20 — Ustanovljeno 1912

Velika zaloga stenskih ur in budilk iz znane tovarne „Junghans“,
precizne švicarske žepne ure. — Velika izbira**zlatnine in srebrnine****Najcenejši nakup!**Oglejte si zalogo na Ljubljanskem velesejmu
paviljon 6, prostor 305.

Prodaja se na drobno in veliko. 3144

Inženir GUSTAV ZEMÁNEKLjubljana, Gorupova ulica št. 17, telefon št. 621
izvršuje najceneje 3134vse naprave za štedenje premoga
Čistilce patent „Neckar“. Duplex-Mono, kontrolni
aparati gorljivih plinov, vodovodne in turbinske naprave,
centralne kurjave itd.Najcenejši nakup bakrene žice in plešče za
oblaganje zidu in tal.**Dražba nepremičnin.**Dne 4. septembra 1925 se proda-
jajo pri okrajnem sodišču v Ljub-
ljani v sobi št. 15 na javni dražbi
nepremičnine vlož. št. 636 k. o. Zg.
Slika, obstoječe iz hiše št. 129 in
dveh stavbnih parcel v skupni iz-
meri 16 ar 96 m². 3132

Najmanjši ponudok: Din 68.109-33

Priporočam se
domača izdelovalnica klobukov
Franc Bernik, Ljubljana - Šiška
Slovenska cesta
Paviljon na velesejmu H št. 411, 413, 415.**ZAHVALA**za vsestransko izraženo sočutje ob težki izgubi naše
srčno ljubljene**MELANIJE**kakor tudi za časteče mnogobrojno spremstvo na zad-
nji poti blage ranjke, za tolažbo polno petje in po-
klonjeno krasno cvetje izrekamo Marijini kongregaciji
za gospodstveno pri sv. Jožefu sl. Glasbeni Matiči cenj-
cevkenemu pevskemu zboru stolnice sv. Nikolaja ter
vsem sorodnikom in drugim udeležencem našo iskreno
zahvalo. Plačaj vsem Bog!
Ljubljana, 31. avgusta 1925.
Zalujoča rodbina Polachova.**Moja na novo otvorena**
posredovalnica za služkinjese nahaja
v Ljubljani, Mestni trg št. 25/LKer imam večletno prakso v tej stroki upam, da bodem
zadovoljila v vsakem oziru cenjene gospodinje kakor tudi
služkinje; se priporočam ter zagotavljam točno postrežbo
Rezika Plahuta.**LEDA**edino uspešno patentirano in zakon. zavarovano sredstvo
proti pleši in izpadanju las ter prhlutam. Za eno po-
polno zdravljenje zadostja škatlja po prilo-
ženem navodilu. Dobiva se povsod. Po povzetju za Din 100
(in 10 Din za poštnino) razpošilja Kosmetički zavod
LEDA, Zagreb, Nikolićeva 1, poštni predal 35. — Skladišče
za Ljubljano: „SALUS“ d. d. 113-L**Kreditni zavod za trgovino in industrijo**
LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopiju).Obrestovanja vlog. nakup in prodaja vsako-
vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut,
borzna naročila, prednjeni in krediti vsake
vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila
v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.
Brzotok: Kredit, Ljubljana - Telefon 40, 457, 548, 805 in 805

Posetnikom velesejma priporočamo naslednje tordke:

ALFONZ BREZNIK
MESTNI TRG 3 (poleg magistrata).
Največja in najstarejša trdnjava klavirjev, pianinov
in harmonijev ter vsega glasbenega orodja in
strun. Oglejte si to najpopolnejše podjetje Jugo-
slavije!
Prodaja na obroke! 2951

Restavracija
na „Strelišču“
pod Rožnikom
se priporoča
M. in F. Balija.
2950

J. Kostevec
manufakturna trgovina
in zaloga pivot. preprog
Sv. Petra c. 4.
2949

M. Bartl
specijalna parfumerija, trgovina
rožark in nogavic.
Ljubljana, Stritarjeva ul. 2.
Paviljon E št. 49, 51
2948

Ne boste se kesali, ako kupite obleke za dame in go-
spode vseh vrst najmodernejšega kroja, kakor tudi dežne
plašče in vse modne predmete po najnižji ceni v kon-
fekcijski in modni trgovini
FRAN LUKIC 3013
Pred škofijo 19. Pred škofijo 19.

Narodna tiskarna
Ljubljana, Knaflcova ulica šte. 5.

Ivan Jaxin sin
Gospodarska c. 2.
Velika zaloga šivalnih, pi-
salnih strojev in koles.
2956

Restavracija „pri Levu“
Ljubljana
Gospodarska c. 16.
2945

„Narodna kavana“
Dvorski trg
Josip Carl.
2954

Hotel in restavracija
„LLOYD“ 2953
Sv. Petra cesta šte. 7.
Izborna kuhinja. Pristna plača.
Marija Tavzes.

Marija Rogelj
manufakturna trgovina
perilo za gospode in dame.
Blago dobro, cene nizke.
Sv. Petra c. 26.
2955

Ložar & Bizjak
manufakturna, moda, konfekcija,
galanterija, modni salon ::
Ljubljana
Sv. Petra c. šte. 20.
2959

Ign. Žargi
„Pri nizki ceni“
Ljubljana, Sv. Petra cesta številka 3.
2957

Trgovina z drobnim, pletenim in mod-
nim blagom ter raznim perilom in kra-
vatami na debelo in drobno. - Potreb-
ščine za krojače in šivilje. 2957

Modna trgovina
Peter Šterk
Ljubljana, Star. trg št. 18.
2960

Josip Vidmar
Ljubljana
Pred škofijo št. 19.
Tovarna dežnikov in solčnikov.
2961

Foto-atelje
Ant. Uršič
(v hiši Trgovske banke)
Dunajska cesta.
2966

Elektrotovrdka
A. VERBAJS
Ljubljana 2964
Gospodarska cesta 13 (Kolizej).

Foto-atelje
V. Bešter
Aleksandrova c. 5.
Telefon št. 324.
2967

Veletovrdka žila in vseh
vrst mlevskih izdelkov
A. Volk
Ljubljana, Resljeva c. 24
2963

Elektrotehnična dela
solidno in ceno
Ivan Mihelič
Ljubljana, Leot. pot 12
(Mirje) 2965

Modna manufakturna trgovina 2962
Janko Češnik
Stritarjeva ulica Ljubljana Lingerjeva ulica
Priporoča pri nakupu svoje zalogo najnovejšega blaga za ženske in moške obleke, bele
in barvaste perile, raznovrstne preproge, fotelje, zavese, odeje itd., po nizki ceni!

Narodna tiskarna
Ljubljana, Knaflcova ulica šte. 5.

Ure, zlatnina, srebrnina
Ed. Škopek
Mestni trg šte. 8.
Popravila točno in solidno.
2969

L. Mikuš
Mestni trg šte. 13.
Tovarna dežnikov,
zaloga sprehajalnih palic.
2969

Paviljon
Vidmar nasl.
na veseličnem prostoru
velesejma.
Prvovrstna vina. - Gorka, mirna jedila.

ZA ČASA VELESEJMA: 2968
Velika izbira: žepne ure, budilke
zapestnice, uhani in posebno lepo
jedilno orodje (Besteck) iz pra-
vega kisa srebra. Po nizkih cenah.
Samo pri trdnji Jos. Selevin - Cuden, Mestni trg 13.
Ob enem priporočam gostilno
„Gralška klet“ preje pri
„Fridrihu“, Mestni trg št. 13 s
svojimi pristnimi vini, dobri
jedili in točno postrežbo.

Nikdar ni dovolj,

da razstavite svoje blago na velesejmu, potrebno je tudi
nekaj REKLAME za svojo razstavo
v „SLOVENSKEM NARODU“
Informacije v upravi lista: Knaflcova šte. 5 in na velesejmu pri našem zastopniku

Vsem obiskovalcem velesejma

se priporoča, da si ogledajo razstavo v paviljonu I št. 624, kjer
je razstavila trdnja: F. in I. Gorčar „Pri Ivanki“, Ljub-
ljana, Sv. Petra cesta 29. predmete damске konfekcije lastnega iz-
delka in sicer: plašče, bluze, obleke, velike in male predpasnike
itd. v krasni izbiri. — V tej trgovini se dobi tudi razno moško in
žensko perilo po najnižji ceni. — Za trgovce posebno nizke cene.
Geslo trdnje je: „Mali, a tem gostejši dobiček.“ 168-L

Gostilna „Koroški dom“
Ljubljana, Poljanska cesta
(nasproti finančni delegaciji)
se priporoča za izvrstno domačo hrano in pristno pijačo.
Sprejemajo se tudi abonenti.
s spoštovanjem
Kati Korožec.

SIR pravi bohinjski

zajamčeno polnomasten, velikoluknjičast, ki ne zaostaja
prav nič za pravim švicarskim ementalcem, dobite le pri
Franc Žmitoku, Bohinjska Bistrica
Postrežba točna, cene nizke. — Zahtevajte ponudbe.
VELESEJEM PAVILJON „J“ št. 647.
Zastopnik **ALBIN TURK, LJUBLJANA.**

Obiskovalcem velesejma

nudi ob dohodu v Ljubljano
kolodvorska
restavracija
na glavnem kolodvoru

pravo okrepčilo

s prvovrstno kuhinjo ter izborna pijačo.
Zračen prostor. Lep vrt. Znižane cene. Solidna postrežba.
Josip Majdič, restavrater.

VIDO BRATOVŽ

trgovska agentura
LJUBLJANA, Gospodarska cesta 2

si dovoljuje tem potom p. n. interese najvišje ob-
vestiti, da zastopa sledeče trdnje:

Konopjuta d. d. promet konopentih in jutastih iz-
delkov, centrala Zagreb, skladišče za Slovenijo, Ljubljana,
Gospodarska cesta šte. 2.

Simon Semler, Plzenj, tovarna galanterijskih iz-
delkov (vlasnice, knoflice, pletilke, risalni žebrički, t. d.)

Süddeutsche Schmirgelwerke A. G. Mem-
mingen, Bayern, tovarna smukovega blaga, tako na platnu
kakor na papirju in vseh vrst gladil za čevljarstvo in mi-
zarsko industrijo.

Tovarna negavic „KLJUČ“. 3030

Za časa velesejma paviljon E, koje 12, 14, 16.

Priporoča se

gostilna pri „Kovaču“
Kolodvorska ulica 27.

Domača in srbska kuhinja. Vedno
sveže pivo, smederevska in nego-
tinska vina. Na velesejmu paviljon
Osrednje vinarske zadruge. Mirza in
topla jedila.

Andja Modio.

3149

Na

Ljubljanskem velesejmu

poskusite

naiboljšo vino in pristno
turško kavo v paviljonu
Vek. Dolničarja.

Express d. z. o. z.

avtomobili, motoci-
kli, kolesa, delavni-
ce in garaže. Izpo-
sojevanje koles.

Ljubljana, Vegova ul. 8

NARODNA TISKARNA

IZVRŠITE TISKARSKA DELA V VSAKI MNOŽI-
NI IN SICER. URADNE TISKOVINE. CENIKE
KUVERTE. RAČUNE. HRANILNE IN ZADRUŽ-
NE KNJIŽICE. POROČNA NAZNAVILA. VABI-
LA. CIRKULARJE. VSTOPNICE. ETIKETE. MR-
TVAŠKA NAZNAVILA. ZAVITKE. ČASOPISE
IN VSA V TISKARSKO STROKO SPADAJOČA
DELA. OKUSNO IN CENO 5 S NAROČILA
SPREJEMA TUDI NARODNA KNJIGARNA
PREŠERNOVA ULICA. ŠTEVILKA 7
TELEFON. ŠTEV. 304

LJUBLJANA KNAFLJEVA UL. 5

Solske potreščine:

Zvezke, risalne orodje, ri-
salni papir itd., na debelo
in drobno priložna
L. Pevalek, Ljubljana,
Zidovska ulica. 3070

Strojna mizarska
delavnica

v bližini Ljubljane se pod ugod-
nimi plačilnimi pogoji odda v na-
jem oziroma se PRODA. Poizve
se pri **ALOMA COMPANY, Ljub-**
ljana, Kongresni trg 3. 168-L

Preseljitveno naznanilo.

P. n. občinstvu v mestu in na de. el. javljam, da sem
preselil svoje obrt (konjsko mesarstvo) z Glince pri
Ljubljani v mesto Ljubljana v lastno hišo **Prečna ul. 6.**
(Prodajna se začasno nahaja v **Kopitarjevi ul.**
Zahvaljujem se vsem p. n. odjemalcem za dosedanje
zaupanje in se priporočam še nadalje za obilen obisk.
Priporočam se tudi lastnikom konj v mestu in na
deželi, da me obveščajo v slučaju prodaje konj za klanje
na mojem novem mestu.

IVAN MARINSEK, konjski mesar, 3080
Ljubljana, Prečna ul. 6. (nasproti mest. kopališča).

Ustanovljeno leta 1848.

Telefon šte. 563.

Gradbeno podjetje

G. Tönnies družba z o. z. Ljubljana

Pisarna: Dunajska cesta šte. 25.

Podjetje projektira in izvršuje vsa v gradbeno stroko spadajoča dela. —
Zgodružinske hiše v opoki in „Heraklitu“ (najcenejši stavbni način).
— **Projekti** za enodružinske hiše so na ogled v gradbeni pisarni. — Iz
lastne opkekarne nudi po konkurenčnih cenah lepo, močno žgano **opoko**.
— Iz lastnega gramozoloma vse vrste **peska**. — **Zaloga** vsega gradbe-
nega materiala na **Martinevi cesti**. 2990